

FINANCIËLE IMPACTANALYSE III COVID-19 RISICO'S GEMEENTE HILVERSUM

09 OKTOBER 2020

Inhoudsopgave

<i>Samenvatting</i>	2
<i>1 – Inleiding</i>	3
<i>2 – Situatieschets FIA III</i>	4
a. <i>Procesbeschrijving</i>	4
b. <i>Peildatum voorliggende analyse: 9 oktober 2020</i>	5
<i>3 – Fundamenten opbouw risicoprofiel</i>	8
a. <i>Algemeen</i>	8
b. <i>Uitgangspunten FIA III</i>	9
c. <i>Aandachtspunten FIA III</i>	10
d. <i>Rijkscompensatiegelden Covid-19</i>	10
<i>4 – Risicoprofiel o.b.v. alle risico's (compleet)</i>	12
a. <i>Uitkomsten</i>	12
b. <i>Vergelijking t.o.v. FIA II Covid-19 (20-07-2020)</i>	15
<i>5 – Risicoprofiel o.b.v. risico's $\geq 70\%$</i>	18
a. <i>Uitkomsten</i>	18
b. <i>Vergelijking risico's $\geq 70\%$ t.o.v. FIA II Covid-19 (20-07-2020)</i>	20
<i>6 – Kanttekeningen risicoprofiel FIA III</i>	21
<i>7 – Covid-19 reserve mutaties en weerstandsvermogen</i>	22
<i>8 – Weerstandsvermogen Gemeente Hilversum</i>	25
<i>9 – Kanttekeningen algemeen</i>	25
<i>10 – Vervolgproces</i>	27
<i>Bijlage I – Rijksoverheid Dashboard Coronavirus – peildatum 09-10-2020</i>	28
<i>Bijlage II – CPB Augustusraming 2020</i>	32
<i>Bijlage III – specificatie risico's</i>	34

Samenvatting

Het proces van opstellen van deze derde financiële impactanalyse (FIA III) is bijzonder onderhevig geweest aan de snel opeenvolgende ontwikkelingen van de Coronacrisis in september-oktober dit jaar. De onderliggende risicogesprekken voor het huidige risicoprofiel (de 'uitvraag') hebben in de maand september plaatsgevonden. Voorafgaand aan die gesprekken zijn medio augustus de uitgangspunten geformuleerd die eraan ten grondslag liggen. Uniforme uitgangspunten zorgen ervoor dat een risicoprofiel in zichzelf 'appels met appels' vergelijkt. De gehanteerde uitgangspunten werden echter gaandeweg de periode van risicogesprekken ingehaald door de werkelijkheid. Omdat het niet mogelijk is om tijdens een uitvraag de uitgangspunten bij te stellen zonder de onderlinge vergelijkbaarheid en verhouding van de risico's aan te tasten, zijn ze desondanks wel gehandhaafd.¹

De FIA schetst de context van de uitvraag en de afwegingen die in de aanloop zijn gemaakt om de directe gevolgen van de Coronacrisis nog scherper te duiden.² Naast een toelichting op het risicoprofiel dat resulteert uit de uitvraag in september³, wordt met name aandacht besteed aan de informatiewaarde van de huidige verzameling van gegevens: het risicoprofiel, de eerste concrete Rijkscompensatiemiddelen uit de septembercirculaire en de reeds gemelde financiële afwijkingen. Gezamenlijk bieden deze gegevens voor het eerst een gebalanceerd beeld van de financiële gevolgen van de Coronacrisis voor onze gemeente. Zowel de tot nu toe ontvangen compensatiegelden als de gemelde mee- en tegenvallers én het risicoprofiel zijn namelijk gebaseerd op de situatie vóór de landelijk aangescherpte maatregelen van eind september: al deze onderdelen zijn 'appels' en staan in verhouding tot elkaar. De balans die daaruit kan worden opgemaakt laat zien hoe de negatieve financiële gevolgen zich verhouden tot de positieve. Hoewel er nog geen concrete inschattingen over de gevolgen van de gedeeltelijke lockdown van 13 oktober in dit risicoprofiel zijn opgenomen, ontbreekt op dit moment ook de daar tegenoverstaande Rijkscompensatie. Er zijn dus nog geen concrete bedragen te noemen aan verwachte voor- en nadelen. Tevens wordt er in de risicobenadering niet gespeculeerd over mogelijk nieuw, verlengd of aanvullend beleid. Risico-inschattingen zijn gebaseerd op onvermijdbare gevolgen uit bestaande wetgeving, beleid en bedrijfsvoering. De balans die nu op basis van de verschillende elementen van de Covid-19 reserve kan worden opgemaakt, geeft echter wel een eerste inzicht in de verwachte verhoudingen tussen de voor- en nadelen.⁴

In de reserve Covid-19 is nu nog zo'n € 0,536 miljoen beschikbaar om financiële tegenvallers op te kunnen vangen om binnen *kostendekkendheid* te blijven. Inclusief onze startinleg van de Covid-19 reserve, de € 2,7 miljoen die is onttrokken aan onze eigen algemene reserve, heeft de reserve een stand van € 3,236 miljoen positief. Om te beoordelen of deze *beschikbare weerstandscapaciteit* van de reserve voldoende is, wordt die afgezet tegen de *benodigde weerstandscapaciteit* die voortkomt uit het risicoprofiel. Tot nu toe is uitgegaan van het risicoprofiel van risico's met een kans percentage van 70% of hoger als benodigde weerstandscapaciteit. Om te compenseren voor het feit dat in de risico-inschattingen geen rekening is gehouden met de gevolgen van economie-belemmerende maatregelen of een overloop van directe gevolgen van de crisis op begroting 2021, houden we nu echter de berekening op basis van het complete risicoprofiel aan, te weten € 1,9 miljoen. Het weerstandsvermogen van de Covid-19 reserve komt daarmee uit op 1,7 ('ruim voldoende'). Als de € 1,9 miljoen van het risicoprofiel inderdaad volledig zou worden onttrokken, is er nog een buffer in de reserve aanwezig van € 1,336 miljoen voor nu onvoorziene tegenvallers.⁵ Concluderend wordt gesteld de reserve nu niet aan te vullen en met het oog op de onzekere komende maanden⁶ ook nog niet af te romen.

¹ Zie hoofdstuk 2 – *Situatieschets FIA III*

² Zie hoofdstuk 3 – *Fundamenten opbouw risicoprofiel*

³ Zie hoofdstuk 4 – *Risicoprofiel o.b.v. alle risico's* en hoofdstuk 5 – *Risicoprofiel o.b.v. risico's ≥ 70%*

⁴ Zie hoofdstuk 6 – *Kanttekeningen risicoprofiel FIA III*

⁵ Zie hoofdstuk 7 – *Covid-19 reserve mutaties en weerstandsvermogen*

⁶ Zie hoofdstuk 9 – *Kanttekeningen algemeen*

1 – Inleiding

Voor u ligt de derde Financiële impactanalyse (FIA III) Covid-19, die in zichzelf de grootste uitdaging tot nu toe is gebleken. Enerzijds zijn er weer verdere (grote) stappen gezet in de verscherping van het definiëren en kwantificeren van risico's en het, zowel qua uitgaven als qua inkomsten, in balans zijn van de prognose van de Covid-19 reserve. Zo is nu bijvoorbeeld voor het eerst ook een positief risico met een inschatting over nog te ontvangen Rijkscompensatie opgenomen in het risicoprofiel. Anderzijds is de context van dit risicoprofiel echter het meest turbulent gebleken tot nu toe. De situatie op moment van schrijven staat nagenoeg haaks op die van het moment van de gevoerde risicogesprekken en de daarvoor geformuleerde uitgangspunten. Deze FIA III is zodoende bij uitstek een voorbeeld van de snelheid en grilligheid waarmee de Coronacrisis zich kan ontwikkelen.

De uitgangspunten geformuleerd voorafgaand aan de uitvraag voor deze FIA zijn op het moment van opstellen van dit stuk ingehaald door de realiteit. Daarnaast komen er richting het jaareinde 2020 nieuwe of verdiepende vragen naar voren over hoe Coronagevolgen ook in 2021 te definiëren en onderscheiden én, daarmee samenhangend, hoe om te gaan met de Covid-19 reserve. Naast het geactualiseerde risicoprofiel zal deze FIA ook op die vraagstukken en kanttekeningen ingaan. Ondanks dat het voorliggende risicoprofiel 'achterloopt' op de werkelijkheid, geeft het in combinatie met de samenhangende vraagstukken en kanttekeningen echter wel een solide en gebalanceerd beeld van de financiële gevolgen van de Coronacrisis en hoe de financiële mee- en tegenvallers zich tot elkaar verhouden.

Ook in deze analyse zijn risico-inschattingen gemaakt van gebeurtenissen die een financiële impact hebben op de inkomsten van de gemeente, op de bedrijfsvoering of die leiden tot extra uitgaven. Risico's uit de eerdere impactanalyses zijn opnieuw door middel van risicogesprekken beoordeeld en er is geïnventariseerd of er in de tussentijd nog andere, nieuwe, risico's aan het licht zijn gekomen. Het proces van risicogesprek en -inventarisatie is in deze vorm en nadruk nog steeds nieuw voor de organisatie maar wordt, binnen de mogelijkheden van dit buitengewoon uitzonderlijke jaar, verder vormgegeven. Alle data, grafieken en analyses in dit huidige rapport zijn gebaseerd op de gegevens zoals deze op 9 oktober 2020 bekend en beschikbaar waren.

Ten opzichte van FIA II (peildatum 20 juli 2020) is er inmiddels een tweede verzamel-RIB (RIB 2020-70 'Aanvullende financiële afwijkingen a.g.v. Coronacrisis') over financiële afwijkingen als gevolg van de Coronacrisis opgesteld. De aanmeldingen in de RIB betreffen financiële afwijkingen die al zeker zijn. Omdat zekerheden buiten de risicosfeer vallen, maken die bedragen geen onderdeel (meer) uit van een risicoanalyse en -kwantificering. Wel kan er nog sprake zijn van een 'restrisico': dat kosten mogelijk nog mee of tegen kunnen gaan vallen ten opzichte van de aanmelding die al is gedaan. Restrisko's maken uiteraard wel deel uit van een risicoanalyse en zijn zodoende opgenomen in het risicoprofiel. De voorliggende financiële impactanalyse geeft hoofdzakelijk inzicht in de huidige Covid-19 (rest)risico-inschattingen voor het lopende begrotingsjaar 2020.

2 – Situatieschets FIA III

a. Procesbeschrijving

Met het oog op de stroomversnelling rondom de Coronacrisis in september-oktober dit jaar is het nodig het proces van hoe een FIA tot stand komt toe te lichten. Met name kennis over de volgorde van het proces en tijdlijn van het geheel helpt de totstandkoming van de opgehaalde informatie en analyse te duiden en daarmee een FIA goed in perspectief te kunnen zetten. Hoewel het proces zo kort als in de huidige uitvoering mogelijk is wordt doorlopen, kan het snel door de grillige ontwikkeling van de Coronacrisis worden ingehaald.

Elke Financiële impactanalyse baseert zich op een bijbehorende organisatiebrede risico-inventarisatieronde, ook wel de 'uitvraag' genoemd. Een uitvraag beslaat zo'n vier weken. Die tijd is ook echt nodig om de veelheid aan risicogesprekken goed te kunnen voeren, de gespreksresultaten te verwerken in de risicodatabase (dat wil zeggen de risico's te actualiseren in Naris) en waar nodig extra (vervolg)vragen te kunnen beantwoorden.

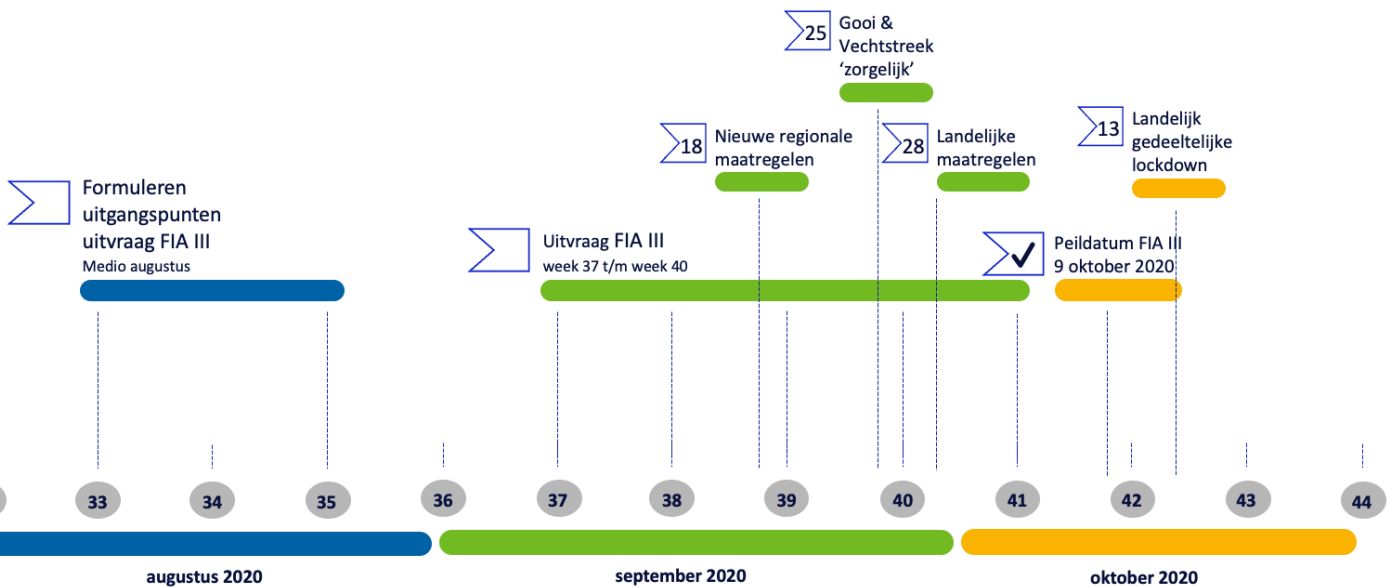
Om ervoor te zorgen dat er aan het eind van de uitvraag appels met appels worden vergeleken, worden voorafgaand aan de uitvraag de overkoepelende uitgangspunten ervan geformuleerd. Aan de hand van de ontwikkelingen van dat moment en (landelijk) beschikbare prognoses worden aannames gedaan over hoe de Coronacrisis zich zal ontwikkelen. Deze vertalen zich vervolgens in de uitgangspunten voor de uitvraag, welke in alle risicogesprekken als kader worden gehanteerd. Door deze werkwijze liggen er uniforme uitgangspunten aan de basis van de kwantificering van alle risico's, welke daardoor onderling in juiste verhouding tot elkaar staan: we vergelijken appels met appels.

De sluitingsdatum van een uitvraag – de datum waarop de database compleet en volledig geactualiseerd moet zijn – is tevens de peildatum van de bijbehorende FIA: de peildatum volgt tot nu toe dus ná de uitvraag. Dit heeft echter als gevolg dat er al snel 6 à 7 weken zit tussen het formuleren van de uitgangspunten van de uitvraag en het opstellen (en de peildatum) van de FIA.

Ter illustratie, de tijdlijn van FIA III was als volgt (zie ook figuur 2.1):

- Medio augustus: formuleren uitgangspunten uitvraag
- Begin september: start uitvraag (risicogesprekken)
 - o Vrijdag 18 september: persconferentie kabinet nieuwe regionale maatregelen. Zes regio's krijgen de status zorgelijk (Gooi en Vechtstreek zat hier nog niet bij)
 - o Vrijdag 25 september: Gooi en Vechtstreek krijgt status 'zorgelijk'. Regionale maatregelen gaan in vanaf zondag 27 september 18:00u
 - o Maandag 28 september: persconferentie kabinet aankondiging landelijke maatregelen
- Begin oktober: einde uitvraag
- 9 oktober 2020: peildatum FIA III, start opstellen & analyse risicoprofiel
- 13 oktober persconferentie kabinet aankondiging verscherpte landelijke maatregelen om het aantal contacten tussen mensen zo veel mogelijk te beperken: gedeeltelijke lockdown

FIGUUR 2.1 – TIJDLIJN FIA III

Het tempo van en de druk tijdens een uitvraag ligt dermate hoog dat bijsturen van de uitgangspunten tijdens die uitvraag niet mogelijk is. Het zou ertoe leiden dat de risico's onderling niet meer tot elkaar in verhouding staan omdat voor de kwantificering wisselende uitgangspunten worden gehanteerd: het wordt een mengeling van appels en peren. De uitgangspunten blijven zodoende gehandhaafd en in de FIA zelf worden de resultaten en informatiewaarde van de uitvraag in de context van dat moment gezet.

b. Peildatum voorliggende analyse: 9 oktober 2020

Na een aanhoudende periode van relatieve stabiliteit gedurende de zomermaanden heeft de plotselinge, sterke en bijzonder snelle ontwikkeling van het Coronavirus eenieder zowel landelijk, regionaal als lokaal verrast. Hoewel er na de eerste Coronagolf dit voorjaar wel rekening werd gehouden met een opleving van het virus in de herfst-winter – in lijn met het reguliere griepseizoen – werd die opleving in de voorspelling niet gelijkgesteld aan een tweede golf. Het bedwingen van de eerste golf had het vertrouwen gewekt dat 'we' als land een tweede golf konden, en daarom ook zouden, voorkomen. Dat vertrouwen is inmiddels ruim en met bijzonder hoge snelheid door de realiteit ingehaald. Deze financiële impactanalyse heeft niet tot doel te analyseren of concluderen wat er beter had gekund of anders had gemoeten, maar zal de ontwikkelingen ter context van de voorliggende analyse schetsen.

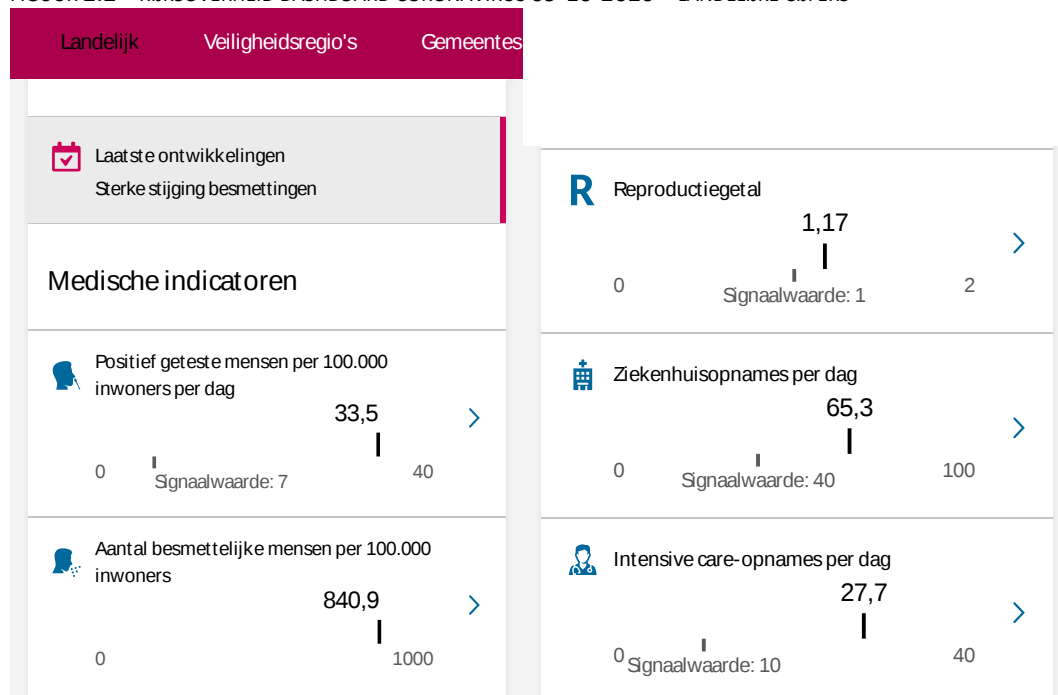
Halverwege augustus was er een verschuiving in de aanpak van de crisis zichtbaar van een landelijke naar een regionale focus. Door snel lokaal in te grijpen, zou het virus direct en gericht geremd kunnen worden zonder dat het direct landelijk en/of lokaal economische gevolgen zou hebben. De aanpak was over het geheel genomen gericht op het openhouden van de samenleving en de economie en het voorkomen van een landelijke lockdown zoals eerder dit jaar. De mogelijke gevolgen van een tweede lockdown zijn, zowel economisch als maatschappelijk, heel moeilijk te voorspellen. Er is nu een eerdere lockdown waar ervaringen in en over zijn opgedaan, maar een tweede lockdown in deze tijdsspanne zal daar nauwelijks mee te vergelijken zijn omdat die verschillende naweën van de eerste lockdown zal versterken. Welke naweën precies en in welke mate van versterking is aan de voorkant echter koffiedikkijken, maar dát een tweede lockdown het land harder zou treffen dan de eerste is een breed gedragen voorspelling.

In de loop van de maand september volgden de ontwikkelingen elkaar plotseling in hoog tempo op. Slechts anderhalve week na de aankondiging van hoe de regionale aanpak in basis vorm zou krijgen en

welke regio's op dat moment al 'zorgelijk' waren, werden er op 28 september toch landelijke maatregelen afgekondigd. Twee weken daarna, op dinsdag 13 oktober, volgen verregaande verscherpte landelijke maatregelen om het aantal contacten tussen mensen zo veel mogelijk te beperken: een gedeeltelijke lockdown is dan een feit. Onder andere horeca, sport en cultuur worden als gevolg van deze maatregelen hard getroffen. Deze situatie zal minimaal 4 weken aanhouden. Eind oktober zullen de maatregelen worden geëvalueerd en afhankelijk daarvan zou ook een verdere verscherping, mogelijk een lockdown scenario als eerder dit jaar, kunnen worden afgekondigd.

De cijfers omtrent de ontwikkeling van het Coronavirus op 9 oktober illustreren de noodzaak om in te grijpen.⁷ Per medische indicator is een signaalwaarde vastgesteld welke allemaal (ver) worden overschreden. Het reproductiegetal ligt met 1,17 hoog: elke 100 besmette personen, besmetten in totaal 117 nieuwe personen.⁸ Het aantal besmettingen loopt zodoende landelijk op.

FIGUUR 2.2 – RIJKSOVERHEID DASHBOARD CORONAVIRUS 09-10-2020 – LANDELIJKE CIJFERS

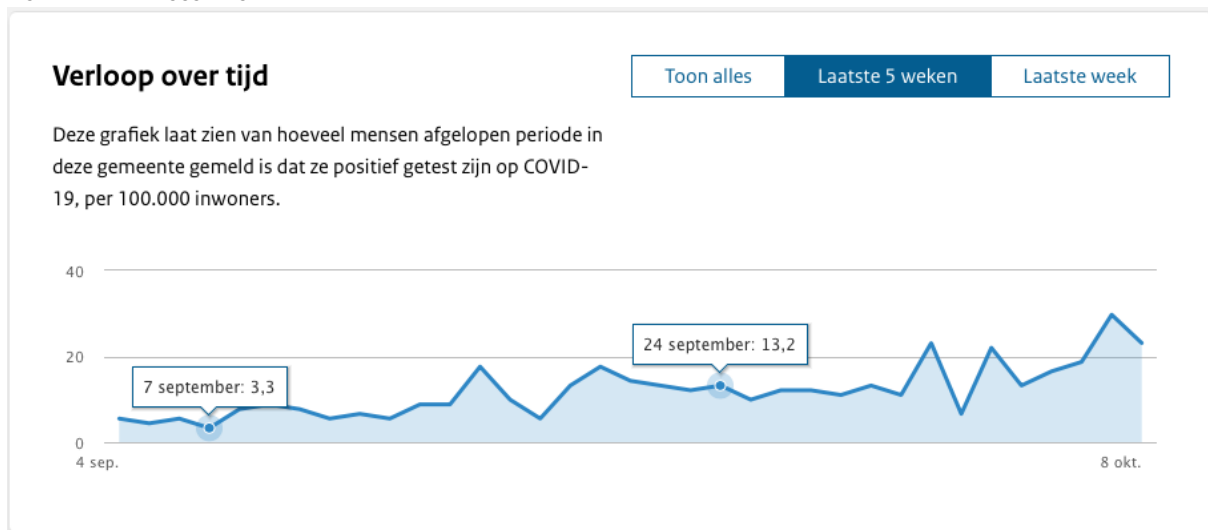

Nieuw in het Dashboard van de Rijksoverheid ten opzichte van FIA II zijn de cijfers op gemeenteniveau. Aan de hand van de gemeentelijke cijfers over het aantal positief geteste mensen per 100.000 inwoners kan goed de snel veranderende situatie van de maand september (de uitvraagmaand van deze FIA) worden geïllustreerd. Ook met het oog op de bijbehorende signaalwaarde van 7 (zie figuur 2.2 onderin het blokje “positief geteste mensen per 100.000 inwoners per dag”) staat de situatie tussen begin en eind september duidelijk haaks op elkaar:

⁷ Zie voor uitgebreide informatie “Bijlage I – Rijksoverheid Dashboard Coronavirus – peildatum 9 oktober 2020”

⁸ Zie voor uitgebreide informatie FIGUUR BIJLAGE I.2 – DASHBOARD CORONAVIRUS – LANDELIJK REPRODUCTIEGETAL – 9 OKTOBER 2020

FIGUUR 2.3 – RIJKSOVERHEID DASHBOARD CORONAVIRUS 09-10-2020 – GEMEENTE HILVERSUM – POSITIEF GETESTE MENSEN – 7 SEPTEMBER VERSUS 24 SEPTEMBER

Het is overduidelijk dat de ontwikkeling van het Coronavirus sinds medio september in een stroomversnelling is geraakt. De daarbij getroffen (en nog te treffen) maatregelen lopen vooralsnog achter die ontwikkeling aan (*reactief*). De hoop en verwachting na de eerste golf eerder dit jaar dat we het virus met maatregelen voor zouden kunnen blijven (*proactief*), is helaas ongegrond gebleken. Deze *reactieve* situatie, waarin we achter het virus aan lopen, maakt de ontwikkeling van zowel het virus als de maatregelen moeilijker te voorspellen dan een *proactieve* situatie, waarin we op hoofdlijnen het virus voor zijn en blijven. Als we het virus voor zijn, kunnen we een bepaalde mate van controle uitoefenen op de ontwikkelingen die in een reactieve situatie echter (nog) ontbreekt. De (menselijke) hoop dat een tweede gehele lockdown kan worden afgewend is nog aanwezig, maar inmiddels grotendeels ingehaald door de afgekondigde gedeeltelijke lockdown van 13 oktober. Het is inmiddels een feit dat er weer economie-belemmerende maatregelen getroffen zijn, die mogelijk nog verder worden uitgebreid. Op het moment van schrijven is nog niet in te schatten hoe groot de financiële en economische schade zal zijn, laat staan de maatschappelijke en gezondheidsschade.

3 – Fundamenten opbouw risicoprofiel

a. Algemeen

De risico's zijn in lijn met eerdere FIA's ingedeeld op basis van de volgende onderdelen:

- ✓ Derving van inkomsten
- ✓ Extra kosten in bedrijfsvoering
- ✓ Extra uitgaven

Per risico is uitgegaan van een netto risico-inschatting of restrisico. Hierbij is waar mogelijk een inschatting gegeven van de minimale en maximale omvang van het (rest)risicogevolg. Zaken waarvoor reeds een begrotingswijzigingsvoorstel in de maak is, of zich in de besluitvormingsprocedure bevindt, maken geen onderdeel uit van het risicoprofiel. Die extra uitgaven of gederfde inkomsten zijn dan al zeker en zodoende niet meer gekwantificeerd als risico. Wel kan er sprake zijn van een restrisico ten opzichte van de reeds zekere en aangemelde kosten.

In de huidige risico-inschattingen zijn de Covid-19 reserve mutaties – plussen (doteringen) en minnen (onttrekkingen) – tot en met 4 november 2020 verwerkt (conform verzamel-RIB II RIB 2020-70). De reeds gemelde mutaties maken zodoende geen onderdeel meer uit van de huidige risico kwantificering. Zekerheden (feiten) zijn immers géén onderdeel van een risicoprofiel (zekerheden worden niet als risico gekwantificeerd) en zijn om die reden niet opgenomen in de financiële impact van het risicoprofiel. Een risicoprofiel is te allen tijde een momentopname omdat deze afhankelijk is van de context van het moment van opstellen.

Risicodefinities en -kwantificering zijn gebaseerd op 'bekende' informatie. Er wordt niet gespeculeerd over of vooruitgelopen op mogelijk nieuw beleid vanuit het Rijk (landelijk) of de gemeente (lokaal), wat zou kunnen leiden tot extra compensatiegelden, lasten of gederfde inkomsten. Het risicoprofiel 'beperkt' zich tot onvermijdelijke zaken die voortkomen uit wettelijke regelgeving en/of reeds bestaand beleid. Er wordt geen rekening gehouden met mogelijk nieuwe besluitvorming, tenzij er concrete informatie over dergelijk nieuw beleid bekend is en er een grote mate van waarschijnlijkheid is dat er ook toe zal worden besloten.

Na inschatting van de risico's wordt aan de hand van een Monte Carlo analyse gewogen hoe groot de financiële impact is op basis van die inschattingen. Een Monte Carlo analyse is een simulatietechniek waarbij voor een risico verschillende scenario's worden doorgerekend; de risicoprofielen van gemeente Hilversum zijn gebaseerd op 100.000 scenario's per risico. Het doorrekenen van alle risico's resulteert in een grafiek die laat zien wat de *benodigde weerstandscapaciteit* is, tegen verschillende zekerheidspercentages, om de risico's af te kunnen dekken. In Nederland is het gebruikelijk het bedrag aan te houden waarmee 90% van de mogelijke scenario's uit een dergelijke analyse afgedekt kan worden. De overige 10% van de scenario's, doorgaans de 'staart' van de grafiek, wordt beschouwd als zeer extreem en daarmee onwaarschijnlijk. Door uit te gaan van 90% is er sprake van een hoog zekerheidspercentage, zonder de extreme scenario's mee te nemen.

b. Uitgangspunten FIA III

Medio augustus zijn de uitgangspunten van de voorliggende uitvraag geformuleerd. In de context van dat moment – periode van stabiliteit, lichte stijging cijfers, berichtgeving dat werk wordt gemaakt van lokale aanpak in voorbereiding op herfst-winter seizoen (proactief het virus voorblijven) – is daarin voortgeborduurd op de uitgangspunten van FIA II. Later in deze impactanalyse zal worden ingegaan op de kanttekeningen op onder andere deze uitgangspunten ten opzichte van het huidige analyseresultaat.

De uitgangspunten van deze uitvraag waren als volgt:

- Als landelijk ijkpunt wordt uitgegaan van de augustusraming van het CPB⁹
 - De basisraming van deze augustusraming ligt in het verlengde van de basisraming van de juniraming (welke onderdeel was van FIA II)
 - Zolang er geen tweede Coronagolf in 2020 komt die leidt tot “substantiële herinvoering van contactbeperkende maatregelen en tot meer voorzichtigheid bij consumenten en bedrijven” lijken de verwachtingen ‘stabiel’
 - Geen sterke verbetering of verslechtering, maar een langzaam opkrabbelen
 - “In deze [augustus]raming [gepubliceerd op 17 augustus 2020 red.] is overeengekomen beleid tot en met eind juli opgenomen. Dit betekent dat in de raming nu nog is aangenomen dat het steunbeleid niet wordt gecontinueerd in oktober”
 - Op 31 augustus 2020 is per kamerbrief informatie verzonden over een “aanvullend compensatiepakket coronacrisis medeoverheden”¹⁰ welke ook de periode na september¹¹ beslaat. Dit pakket is echter niet meegenomen in de augustusraming van het CPB omdat de informatie pas na publicatie van de raming beschikbaar is gekomen
- Er komt géén tweede golf met verregaande (landelijke dan wel lokale) economie-belemmerende maatregelen zoals bij de eerste golf waren getroffen. Er volgt géén nieuwe lockdown
- De directe gevolgen van de Coronacrisis blijven minimaal tot en met einde jaar 2020 voelbaar. Tevens hebben nog niet alle gevolgen zich (volledig) geopenbaard
- Alle (rest)risico’s als gevolg van de Coronacrisis en eerste lockdown dit jaar die betrekking hebben op Programmabegroting 2020 worden in kaart gebracht en geclassificeerd als ‘Covid-19 2020’ risico’s
 - Dit betekent echter niet dat alle gevolgen ook vóór einde kalenderjaar 2020 inzichtelijk zullen zijn. Het kan zijn dat sommige effecten op begroting 2020 pas in 2021 duidelijk worden, bijvoorbeeld waar het zaken in samenhang met jaarresultaat betreft
- Alle risico’s voortvloeiend uit het ‘nieuwe normaal’ die betrekking hebben op 2021 en verder zijn geclassificeerd als ‘reguliere’ risico’s en opgenomen in de paragraaf weerstandsbegroting van de conceptbegroting 2021
- De prognose van de Covid-19 reserve, waar het risicoprofiel medebepalend in is, moet in balans zijn:
 - Er moet evenwicht bestaan tussen de (mogelijke) onttrekkingen aan en stortingen in de Covid-19 reserve
 - De middels septembercirculaire ontvangen Rijkscompensatiemiddelen moeten tegenhangers hebben in ofwel een reeds zekere onttrekking aan de reserve (aanmelding via verzamel-RIB) ofwel een risicokwantificering (opname in het risicoprofiel) voor zover er daadwerkelijk onvermijdelijke lasten of gederfde inkomsten worden voorzien

⁹ Zie “Bijlage II – CPB Augustusraming 2020” en <https://www.cpb.nl/augustusraming-2020-2021#docid-160301>

¹⁰ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/08/31/kamerbrief-over-aanvullend-compensatiepakket-coronacrisis-medeoverheden>

¹¹ In de ‘periode na september’ zoals de kamerbrief van 31 augustus 2020 behandelt, zijn de toenemende maatregelen vanaf mid september echter niet meegenomen. Het Kabinet heeft bij de gedeeltelijke lockdown van 13 oktober aangekondigd zich te buigen over een nieuw steunpakket als gevolg van die maatregelen.

c. Aandachtspunten FIA III

Naarmate de bedrevenheid in het voeren van risicogesprekken en het kwantificeren van risico's toeneemt, wordt ook de scherpte en daarmee kwaliteit van het risicoprofiel als geheel verdiept. De volgende aandachtspunten, welke ook de vordering in het verder professionaliseren van het risicomanagement illustreren, zijn in deze uitvraag expliciet meegenomen:

- In het kader van het maken van een gebalanceerde prognose worden risico's gedefinieerd en gekwantificeerd ten opzichte van:
 1. de programmabegroting
 2. reeds gedane meldingen (RIB's 2020-42/45/51)
 3. Rijkscompensatie als ontvangen vanuit de septembercirculaire (RIB 2020-67)
 4. de kwantificering en beschrijving als opgenomen in de vorige FIA (niet van toepassing op nieuwe risico's)
- Waar er al zekerheid is over het (gedeeltelijk) optreden van een risico, moet die, zoveel als mogelijk is, worden omgezet in een concrete melding in verzamel-RIB II (RIB 2020-70)
 - In theorie neemt de onzekerheid over de prognose van een jaar af naarmate we ons dichterbij het einde van dat jaar bevinden. Vanuit die gedachte zouden er in dit stadium veel risico's in concrete (gedeeltelijke) meldingen moeten kunnen worden omgezet, als ze inderdaad zijn opgetreden
 - Een theorie is in de praktijk uiteraard niet altijd zo eenduidig toepasbaar als wellicht gehoopt. Er wordt zodoende op basis van maatwerk per geval een afweging gemaakt wat betreft RIB-melding versus risikokwantificering
 - Waar van toepassing zijn aanvullende restrisico's opgenomen in het risicoprofiel
- Naar mate dit jaar op haar einde loopt, moeten we goed in de gaten houden welke gevolgen mogelijk wanneer kunnen optreden en vervolgens waar effect op hebben. Heeft iets mogelijke gevolgen voor begroting 2020 of voor begroting 2021, of misschien voor beide? Wanneer verschuift een risico mogelijk van *Covid-19 2020* naar *Regulier* (als onderdeel van het nieuwe normaal)? Hoe verhoudt het zich tot de Covid-19 reserve? Dergelijke vragen zijn niet generiek aan de voorkant te beantwoorden, maar moeten juist in de risicogesprekken worden besproken en overwogen (maatwerk)
- Compensatie vanuit het Rijk en daarmee corresponderende uitgaven dan wel gederfde inkomsten moeten op dezelfde plek tegenover elkaar worden gezet. Dit wordt in het volgende onderdeel uitgewerkt en toegelicht.

d. Rijkscompensatiegelden Covid-19

Hoewel de term *Rijkscompensatiegelden* doorgaans eenzijdig wordt gebruikt om 'compensatiegelden beschikbaar gesteld door het Rijk' aan te duiden, zijn die compensatiegelden en -regelingen in de praktijk niet eenzijdig. In hoofdlijnen kan er een onderscheid worden gemaakt tussen twee typen compensatiegelden:

1. Vanuit de algemene uitkering uit het gemeentefonds middels de circulaire (voorbeeld: ontvangen gelden via septembercirculaire)
2. Specifieke regelingen die los van de circulaire worden uitgekeerd (voorbeeld: TOZO compensatie)

De hoogte van de Covid-19 compensatiemiddelen die vanuit de algemene uitkering via de circulaire worden toegekend, volgen de generieke berekenmethodes van de algemene uitkering zelf. De categorieën en bijbehorende compensatiebedragen zijn gebaseerd op inschattingen op basis van landelijke gemiddelden, niet op maat per gemeente. Deze middelen zijn zodoende, net als de algemene uitkering zelf, niet 'geoormerkt': gemeenten hebben de beleidsvrijheid om het geld dáár in te zetten waar het in die specifieke gemeente nodig is. De Covid-19 compensatiegelden die vanuit de algemene uitkering worden ontvangen, dienen ter compensatie van het totaal aan meerkosten en

gederfde inkomsten van de gemeente als gevolg van de Coronacrisis. Specifieke regelingen daarentegen zijn, zoals de term al doet vermoeden, bedoeld voor specifieke lasten.

Voorafgaand aan deze FIA zijn de volgende (technische) afspraken over “Rijkscompensatiegelden” geformuleerd, om de Covid-19 reserve en prognose ervan zo scherp mogelijk te kunnen houden:

- Het uitgangspunt is dat alle Covid-19 Rijkscompensatiegelden vanuit de algemene uitkering (de circulaires) in de Covid-19 reserve worden gestort, behalve:
 - Regio compensatiegelden – gaan buiten de reserve om rechtstreeks naar de regio
- Alle Covid-19 kosten/gederfde inkomsten waarvoor via de algemene uitkering (circulaires) Rijkscompensatiegelden in de Covid-19 reserve worden gestort, moeten ook ten laste worden gebracht van de Covid-19 reserve
 - Als we de compensatiegelden in de reserve zouden storten zonder de corresponderende uitgaven/gederfde inkomsten eraan ten laste te brengen, dan zou de stand van de reserve niet in evenwicht zijn en kunnen we ons onterecht ‘rijk’ rekenen
 - Als de hoogte van de bijbehorende kosten/gederfde inkomsten al zeker is, moeten die via een (verzamel-)RIB worden aangemeld voor de reserve
 - Onderdelen waar compensatiegelden voor zijn/worden ontvangen, waar onvermijdelijk lasten tegenover zullen staan maar waarvan de hoogte nog niet bekend is, worden als Covid-19 2020 risico gekwantificeerd (voorbeeld: R220 inzake Coronaproof organiseren verkiezingen)
 - De combinatie van RIB-aanmeldingen (zekerheden) en risico’s (onzekerheden) houden gezamenlijk de prognose van de Covid-19 reserve in balans met de daartegenover staande ontvangen Rijkscompensatiegelden uit de algemene uitkering
 - Indien mogelijk zal een positief risico over nog te ontvangen Rijkscompensatiegelden vanuit de algemene uitkering (op basis van de bekende informatie op dat moment) worden gekwantificeerd. De kwantificering zal vanuit het voorzichtigheidsbeginsel verre van opportunistisch worden ingeschat
- Specifieke regelingen en de kosten die daar vanuit onze organisatie tegenover staan, lopen niet via de Covid-19 reserve maar worden buiten de reserve om bij elkaar gezet. Deze worden zodoende niet gestort in of onttrokken aan de Covid-19 reserve. Dit geldt onder andere voor:
 - *TOZO*
 - *Noodfonds provincie Noord-Holland*
 - *Tegemoetkoming verhuurders sportverenigingen (TVS)*
- Waar specifieke regelingen niet kostendekkend zouden zijn, of er sprake is van een gemeentelijke matchingsregeling, zal het tekort (of de niet gedekte kosten) wel ten laste van de Covid-19 reserve worden gebracht
 - Voorbeeld: als de compensatiegelden voor de TVS-regeling niet 100% van de gederfde inkomsten blijken te vergoeden, wordt het tekort ten laste van de Covid-19 reserve gebracht
- Eventuele restrisico’s ten opzichte van Rijkscompensatiegelden uit specifieke regelingen (die dus niet via de Covid-19 reserve lopen), worden zodoende opgenomen als Covid-19 risico. Deze zijn dan onderdeel van de prognose benodigde weerstandscapaciteit van de Covid-19 reserve
 - Zie bijvoorbeeld R48, waar het risico op het niet volledig vergoed krijgen van de TVS-regeling onderdeel uitmaakt van de kwantificering

4 – Risicoprofiel o.b.v. alle risico's (compleet)

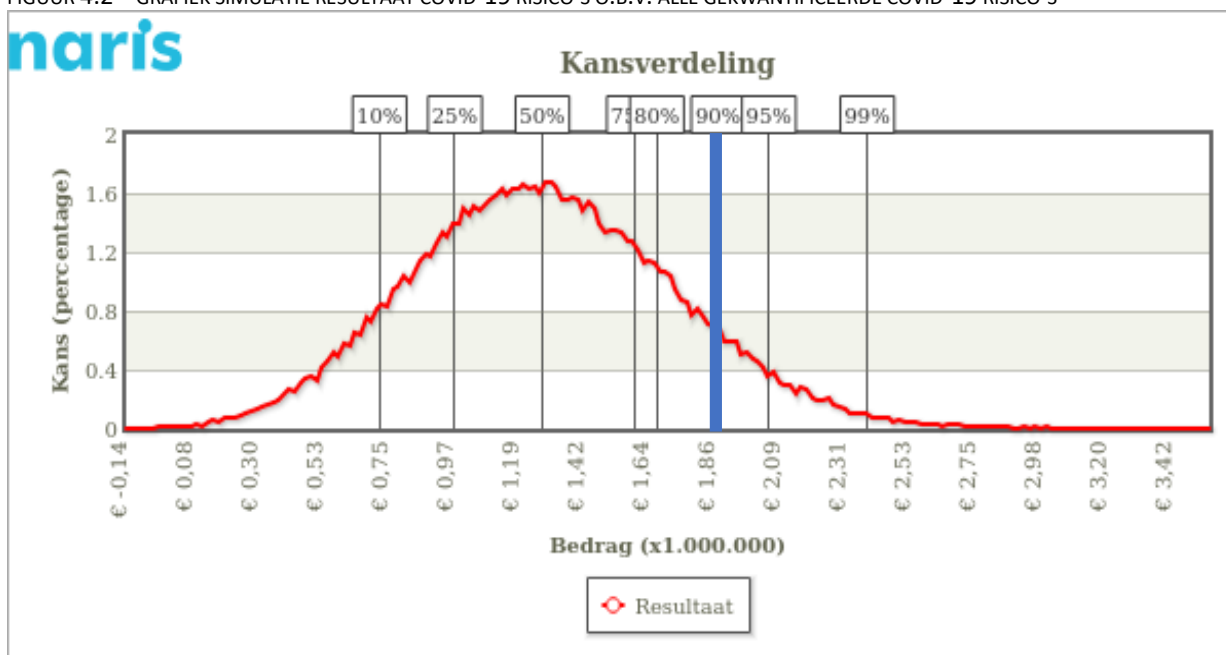
a. Uitkomsten

De onderstaande figuren geven de opbouw van de uitkomsten van het huidige risicoprofiel weer. In 'Bijlage III – specificatie risico's' van deze financiële impactanalyse is tevens de actuele detailuitwerking van de risico's in te zien.

FIGUUR 4.1 – TABEL SIMULATIE RESULTAAT COVID-19 RISICO'S O.B.V. ALLE GEKWANTIFICEERDE COVID-19 RISICO'S

Zekerheidspercentage	Bedrag	Statistieken	Waarde
10%	€ 704.215	Minimum	€ -159.890
25%	€ 961.296	Maximum	€ 3.551.842
50%	€ 1.259.551	Gemiddeld	€ 1.273.335
75%	€ 1.571.384	Standaarddeviatie	€ 447.759
80%	€ 1.650.022	Absolute maximum	€ 5.362.500
90%	€ 1.859.184	Trekkingen	100.000
95%	€ 2.031.980		
99%	€ 2.367.614		

FIGUUR 4.2 – GRAFIEK SIMULATIE RESULTAAT COVID-19 RISICO'S O.B.V. ALLE GEKWANTIFICEERDE COVID-19 RISICO'S

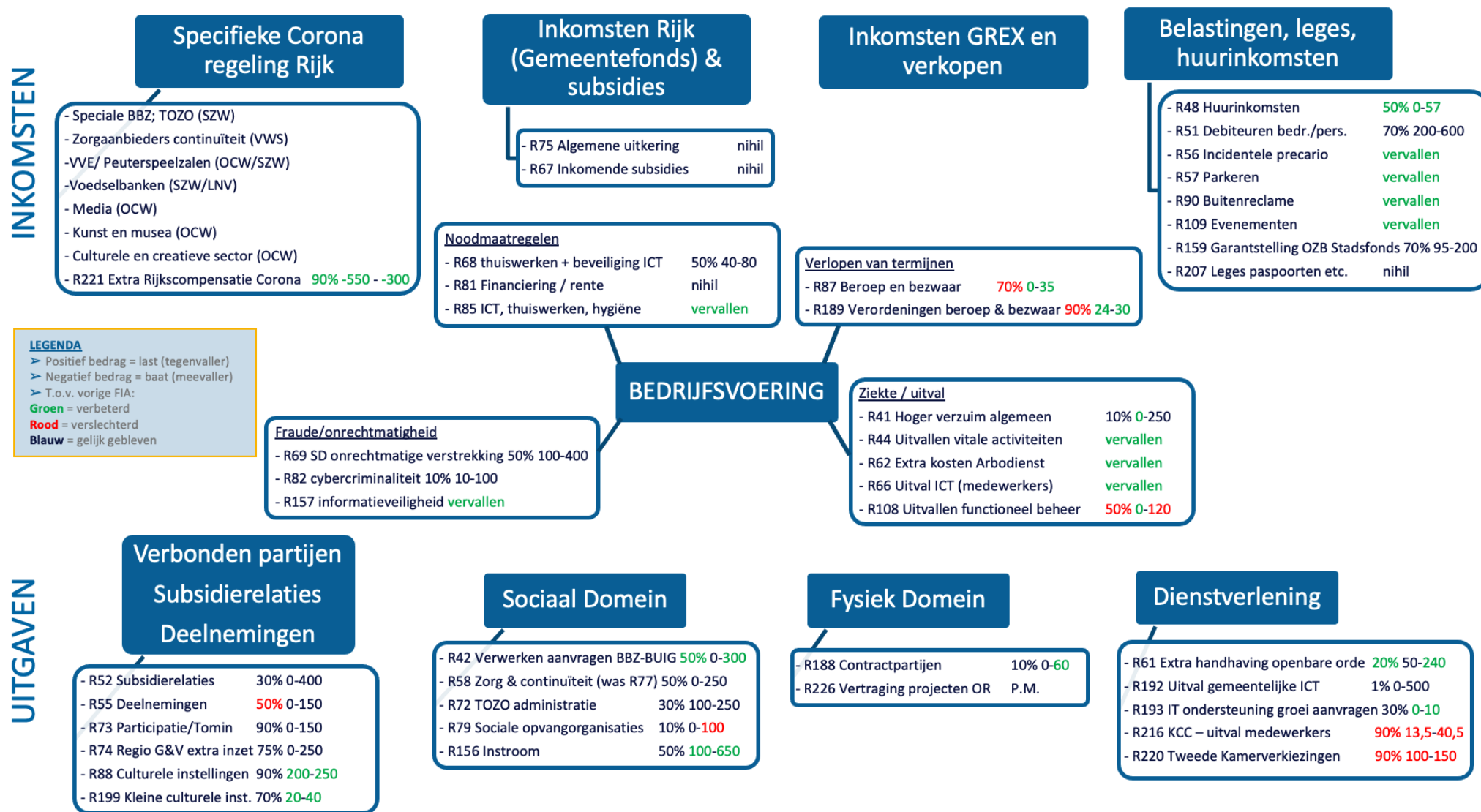

De uitkomst betreffende de *benodigde* weerstandscapaciteit op basis van het huidige complete risicoprofiel – waarin alle risico's zijn opgenomen ongeacht kans percentage – bedraagt € 1,9 miljoen.

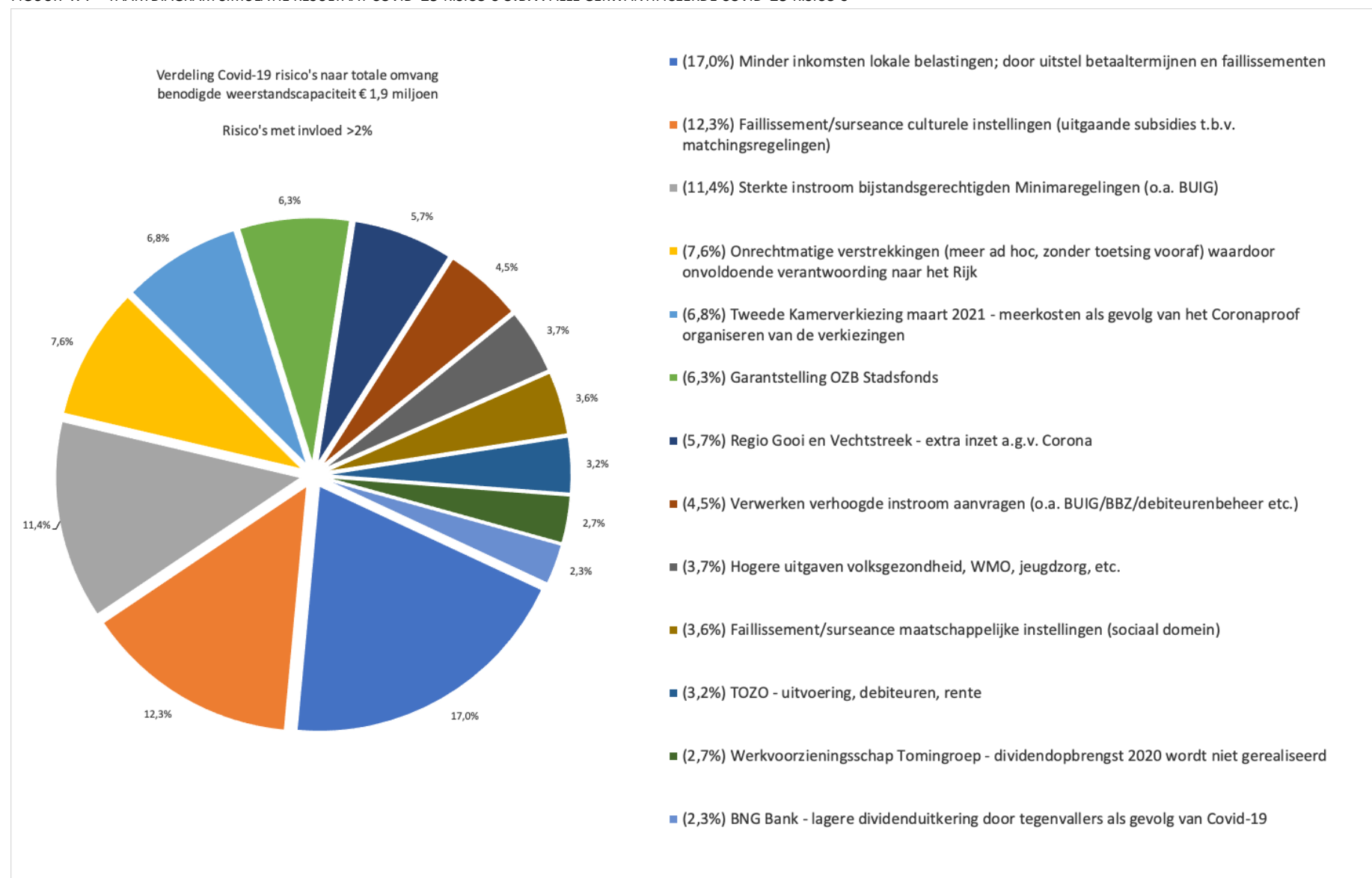
FIGUUR 4.3 – OVERZICHT FINANCIËLE IMPACT COVID-19 RISICO'S ONDERVERDEELD IN INKOMSTEN – BEDRIJFSVOERING – UITGAVEN

Covid-19 risico's – risicoprofiel peildatum 09 oktober 2020

bedragen x € 1.000

FIGUUR 4.4 – TAARTDIAGRAM SIMULATIE RESULTAAT COVID-19 RISICO'S O.B.V. ALLE GEKWANTIFICEERDE COVID-19 RISICO'S

b. Vergelijking t.o.v. FIA II Covid-19 (20-07-2020)

Ten opzichte van de vorige financiële impactanalyse (FIA II) is de benodigde weerstandscapaciteit op basis van het complete Covid-19 risicoprofiel gezakt van € 3,1 miljoen naar € 1,9 miljoen: een afname van € 1,2 miljoen. Zoals bleek uit RIB 2020-70 'Aanvullende financiële afwijkingen a.g.v. Coronacrisis', heeft € 421.000 daarvan zich vertaald in een onttrekking aan de Covid-19 reserve.

Het verlaagde risicoprofiel ten opzichte van FIA II heeft meerdere oorzaken. Naarmate deze situatie zich langer voordoet, wordt er meer ervaring mee opgedaan. Aanvankelijke voorspellingen blijken misschien niet uit te komen, of wellicht in minder grote mate dan vooraf verwacht terwijl op andere fronten er mogelijk risico's aan het licht komen die eerder niet zichtbaar waren. Het streven om waar mogelijk een opgetreden risico al (deels) aan te melden middels verzamel-RIB II heeft geresulteerd in het verlagen en vervallen van verschillende risico's. Ook hierdoor is de omvang van het risicoprofiel afgenomen.

De voornaamste oorzaak ligt echter in het geformuleerde uitgangspunt dat de directe gevolgen van de Coronacrisis tot en met einde jaar 2020 als zodanig worden gekwantificeerd. Ten opzichte van FIA II bevindt de uitvraag van FIA III zich simpelweg dichterbij het einde van het jaar: er zijn minder maanden van het jaar over waarin een risico kan optreden. Dit is vooral zichtbaar in het feit dat voornamelijk de minimum-maximum bandbreedtes zijn veranderd ten opzichte van FIA II maar niet zozeer kans percentages.¹² De kans inschatting dat een risico optreedt, is over het geheel gelijk gebleven, maar het financiële gevolg is afgenomen. Dat het risicoprofiel nu hoofdzakelijk een inschatting geeft tot en met einde jaar 2020 is in het kader van de situatie van na 13 oktober niet representatief. Hier wordt in hoofdstuk 6 – *Kanttekeningen – risicoprofiel FIA III* verder op ingegaan.

Ook het – voor het eerst – opnemen van een positief risico, R221 inzake nog te ontvangen compensatiegelden, draagt bij aan de daling van de berekende benodigde weerstandscapaciteit. Er is ten behoeve van aanvullende compensatie inkomstenderving door het Rijk € 100 miljoen beschikbaar gesteld, op basis van de stand van zaken vóór de opbouwende maatregelen vanaf medio september.¹³ Zodra meer bekend is over de financiële impact van de inkomstenderving op gemeentelijk niveau zal de uitkering verder worden uitgewerkt en zullen de middelen aan het gemeentefonds worden toegevoegd. Onze voorzichtige inschatting is dat zich dit voor Hilversum vertaalt in extra compensatiegelden van zo'n € 300.000 à € 500.000. Een positief risico – een mogelijke meevaller – verlaagt de voorspelde benodigde weerstandscapaciteit. Zowel de door het Rijk beschikbaar gestelde € 100 miljoen als de kwantificering van dit positieve risico zijn gebaseerd op de situatie van eind augustus.

Ten opzichte van FIA II zijn er twee andere nieuwe risico's te melden:

- R220 heeft betrekking op de meerkosten als gevolg van het Coronaproof organiseren van de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021. Via de septembercirculaire zijn daar al middelen voor ontvangen, welke in de Covid-19 reserve worden gestort. Door dit risico nu op te nemen, houden we de prognose van die reserve in balans. De omvang van de meerkosten is nog niet bekend. In dit stadium is de risico-inschatting gebaseerd op het balanceren van de hoogte van de daarvoor ontvangen compensatie die in de Covid-19 reserve is gestort.
- R216 is een uiting van de gevolgen van de landelijke regels met betrekking tot Covid-19 symptomen, specifiek voor het klantcontactcentrum (KCC). In de aanloop naar het herfst-winterseizoen zullen generieke verkoudheidsklachten direct leiden tot thuisisolatie waar een Coronatest en daaropvolgende uitslag zullen moeten worden afgewacht. Met de oplopende wachttijden voor deze test kan dit al snel vijf werkdagen in beslag nemen. Dit heeft bij uitstek

¹² Zie FIGUUR 4.3 – OVERZICHT FINANCIËLE IMPACT COVID-19 RISICO'S ONDERVERDEELD IN INKOMSTEN – BEDRIJFSVOERING – UITGAVEN

¹³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/08/31/kamerbrief-over-aanvullend-compensatiepakket-coronacrisis-medeoverheden> – 3^e pagina. Zie echter ook voetnoot 11 op pagina 9 van deze FIA III.

gevolgen voor het KCC, omdat deze werkzaamheden om (juridische en technische) redenen niet vanuit huis kunnen plaatsvinden terwijl het dienstverleningsniveau op moet peil blijven. Om die reden moet bij uitval binnen het KCC direct tot inhuur worden overgegaan. Ten opzichte van andere jaren wordt hierdoor een stijging van de inhuurkosten verwacht.

- Hoewel het maximum ingeschatte gevolg vooralsnog mee lijkt te vallen, is dit wel een risico waar zeer weinig invloed op kan worden uitgeoefend. Tevens is ook deze gebaseerd op kosten tot en met einde jaar 2020 en zou met de situatie en kennis van na 13 oktober zodoende kunnen oplopen.
- Ter concrete illustratie van de wisselwerking tussen omstandigheden en risico-inschatting: mochten de test-gerelateerde wachttijden op korte termijn teruglopen, bijvoorbeeld door het beschikbaar komen van een sneltest of het uitbreiden van de testcapaciteit, dan zullen de financiële gevolgen van dit risico naar verwachting minder groot uitvallen.

Onderstaande figuren geven een overzicht van de respectievelijke stijgers (inclusief nieuwe risico's) en dalers ten opzichte van de vorige financiële impactanalyse en welke risico's er in de tussentijd zijn vervallen. De nieuwe risico's zijn te herkennen aan de lege cellen in de "Kans (begin)" en "Financieel (begin)" kolommen; "begin" refereert in dit geval aan de tweede impactanalyse d.d. 20 juli dit jaar.

FIGUUR 4.5 – STIJGERS T.O.V. FINANCIËLE IMPACTANALYSE II COVID-19

Nr.	Risicogebeurtenis	Kans (begin)*	Financieel (begin)*	Kans (eind)*	Financieel (eind)*	
R220	Tweede Kamerverkiezing maart 2021 - meerkosten als gevolg van het Coronaproof organiseren van de verkiezingen			90%	€ 150.000,00	●
R55	BNG Bank - lagere dividenduitkering door tegenvallers als gevolg van Covid-19	10%	€ 150.000,00	50%	€ 150.000,00	●
R108	Uitvallen cruciale rollen team Functioneel Beheerders – <i>toename i.v.m. vervallen risico R108 hier ondergebracht</i>	10%	€ 80.000,00	50%	€ 120.000,00	●
R216	KCC - meer inhuur nodig om uitval van medewerkers met Covid-19 symptomen op te vangen			90%	€ 40.500,00	●
R87	Extra inhuur om aan de afhandelingstermijnen te kunnen voldoen en schadevergoedingen m.b.t. overschrijding beroepstermijn; en piekbelasting a.g.v. (tijdelijke) stop op zittingen bezwaar en beroep	10%	€ 80.000,00	70%	€ 35.000,00	●
R79	Sociale opvangorganisaties kunnen werk niet aan (daklozen, etc.) – <i>toename i.v.m. typfout t.t.v. FIA II, stond foutief op €10.000 maximum, had €100.000 moeten zijn</i>	10%	€ 10.000,00	10%	€ 100.000,00	●
R189	Extra inhuur vanwege extra werkzaamheden in bezwaar en beroep en werkzaamheden inzake (horeca) verordeningen	25%	€ 100.000,00	90%	€ 30.000,00	●

FIGUUR 4.6 – DALERS T.O.V. FINANCIËLE IMPACTANALYSE II COVID-19

Nr.	Risicogebeurtenis	Kans (begin)*	Financieel (begin)*	Kans (eind)*	Financieel (eind)*	
R221	Rijkscompensatie - nog te ontvangen compensatiegelden (na septembercircularisatie 2020)			90%	€ -300.000,00	●
R156	Sterkte instroom bijstandsgerechtigden Minimaregelingen (o.a. BUIG)	50%	€ 1.000.000,00	50%	€ 650.000,00	●
R48	Minder ontvangen huurinkomsten van o.a. cultuur, sport, welzijnsorganisaties	70%	€ 300.000,00	50%	€ 57.000,00	●
R42	Verwerken verhoogde instroom aanvragen (o.a. BUIG/BBZ/debiteurenbeheer etc.)	65%	€ 400.000,00	50%	€ 300.000,00	●
R61	Meer beroep op openbare orde en handhaving (o.a. horeca, sportvelden, openbare gebouwen)	30%	€ 500.000,00	20%	€ 240.000,00	●
R88	Faillissement/surveillance culturele instellingen (uitgaande subsidies t.b.v. matchingsregelingen)	90%	€ 300.000,00	90%	€ 250.000,00	●
R193	IT-ondersteuning door groei bijstand en schuldhulpverlening in 2e half jaar 2020	30%	€ 100.000,00	30%	€ 10.000,00	●
R199	Faillissement/surveillance kleine culturele instellingen (uitgaande subsidies)	70%	€ 50.000,00	70%	€ 40.000,00	●
R188	Faillissement/ surveillance/ financiële tegenvallers bij contractpartijen (leveranciers, afnemers) (fysiek domein)	10%	€ 100.000,00	10%	€ 60.000,00	●

FIGUUR 4.7 – VERVALLEN T.O.V. FINANCIËLE IMPACTANALYSE II COVID-19

Nr.	Risicogebeurtenis	Kans (begin)*	Financieel (begin)*	Kans (eind)*	Financieel (eind)*	
R90	Afname opbrengsten buitenreclame	90%	€ 200.000,00	0%	€ 0,00	●
R57	Minder inkomsten parkeerbelasting	30%	€ 500.000,00	0%	€ 0,00	●
R56	Minder inkomsten precario	90%	€ 60.000,00	0%	€ 0,00	●
R109	Minder inkomsten leges evenementen (incl. evenementen precario)	70%	€ 40.000,00	0%	€ 0,00	●
R66	Uitval ICT door grote afhankelijkheid van cruciale Applicatiebeheerders (sociaal domein) – vervallen i.v.m. onderbrengen in R108 (zie stijgers)	20%	€ 125.000,00	0%	€ 0,00	●
R62	Extra kosten Arbodienst en bedrijfsmaatschappelijk werk door hoger ziekteverzuim	20%	€ 50.000,00	0%	€ 0,00	●
R157	Digitale informatieveiligheid	5%	€ 250.000,00	0%	€ 0,00	●
R44	Wegvallen vitale activiteiten omgeving automatisering door uitvallen toeleveranciers	10%	€ 100.000,00	0%	€ 0,00	●
R85	Aanpassen werkplekken i.v.m. 1,5 meter afstand en faciliteiten tijdelijk thuiswerken	10%	€ 25.000,00	0%	€ 0,00	●

De risico's die in de "Kans (begin)" kolom een waarde bevatten van $\geq 70\%$ maakten in de vorige financiële impactanalyse deel uit van het risicoprofiel waar de benodigde weerstandscapaciteit van de Covid-19 reserve op was gebaseerd. Een aantal van die risico's heeft nu een lagere kans inschatting waardoor deze geen deel meer uitmaken van dat risicoprofiel. Een kans verlaging kan het gevolg zijn van een (gedeeltelijke) aanmelding via een (verzamel-)RIB. In dat geval is het risico (in ieder geval deels) opgetreden. Een verlaagde kans betekent echter niet per definitie dat een risico is opgetreden, het risico kan in zichzelf ook kleiner worden ingeschat, bijvoorbeeld op basis van actuele informatie of geïmplementeerde beheersmaatregelen. Omgekeerd zijn er echter ook risico's die aanvankelijk geen deel uitmaakten van het $\geq 70\%$ risicoprofiel, maar in het voorliggende profiel wel. De achterliggende oorzaak van het stijgen en zakken van de ingeschatte kans percentages is divers en risico specifiek.

5 – Risicoprofiel o.b.v. risico's $\geq 70\%$

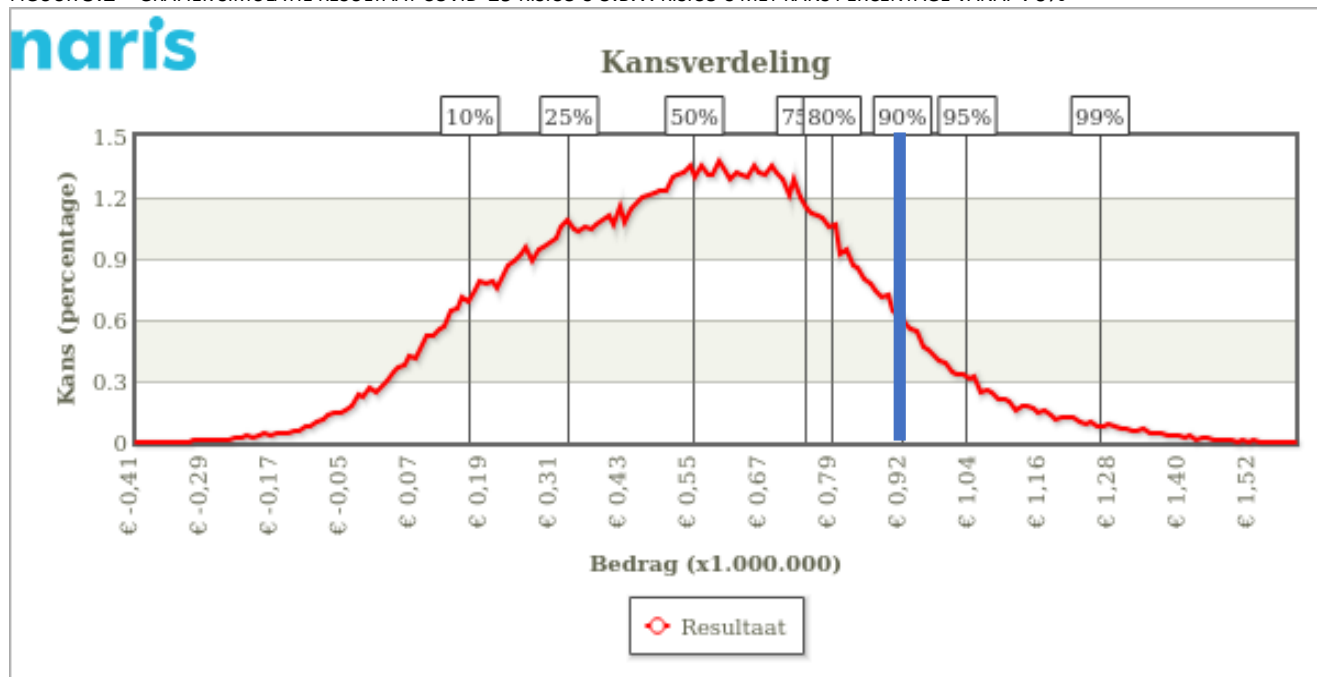
a. Uitkomsten

In de originele berekening van het weerstandsvermogen van de Covid-19 reserve is de reserve afgezet tegen de risico's uit het risicoprofiel met een kans van optreden van 70% of groter. Het uitgangspunt was namelijk dat niet alle risico's ook daadwerkelijk zullen optreden en de Covid-19 reserve zodoende niet alle risico's, oftewel het complete risicoprofiel, af moet kunnen vangen. Van risico's met een kans percentage van 70% of groter is de waarschijnlijkheid dat ze zullen optreden zeer groot, maar is de omvang van de gevolgen nog enigszins onzeker. Zoals gesteld moeten minimaal deze 'grote kans' risico's vanuit de bestemmingsreserve gedekt kunnen worden. De simulatie van het risicoprofiel op basis van risico's met een kans van 70% of groter ten tijde van FIA III ziet er als volgt uit:

FIGUUR 5.1 – TABEL SIMULATIE RESULTAAT COVID-19 RISICO'S O.B.V. RISICO'S MET KANS PERCENTAGE VANAF 70%

Zekerheidspercentage	Bedrag	Statistieken	Waarde
10%	€ 153.469	Minimum	€ -422.994
25%	€ 325.088	Maximum	€ 1.589.734
50%	€ 541.819	Gemiddeld	€ 536.154
75%	€ 734.063	Standaarddeviatie	€ 290.235
80%	€ 779.211	Absolute maximum	€ 1.445.500
90%	€ 901.128	Trekkingen	100.000
95%	€ 1.013.292		
99%	€ 1.242.778		

FIGUUR 5.2 – GRAFIEK SIMULATIE RESULTAAT COVID-19 RISICO'S O.B.V. RISICO'S MET KANS PERCENTAGE VANAF 70%

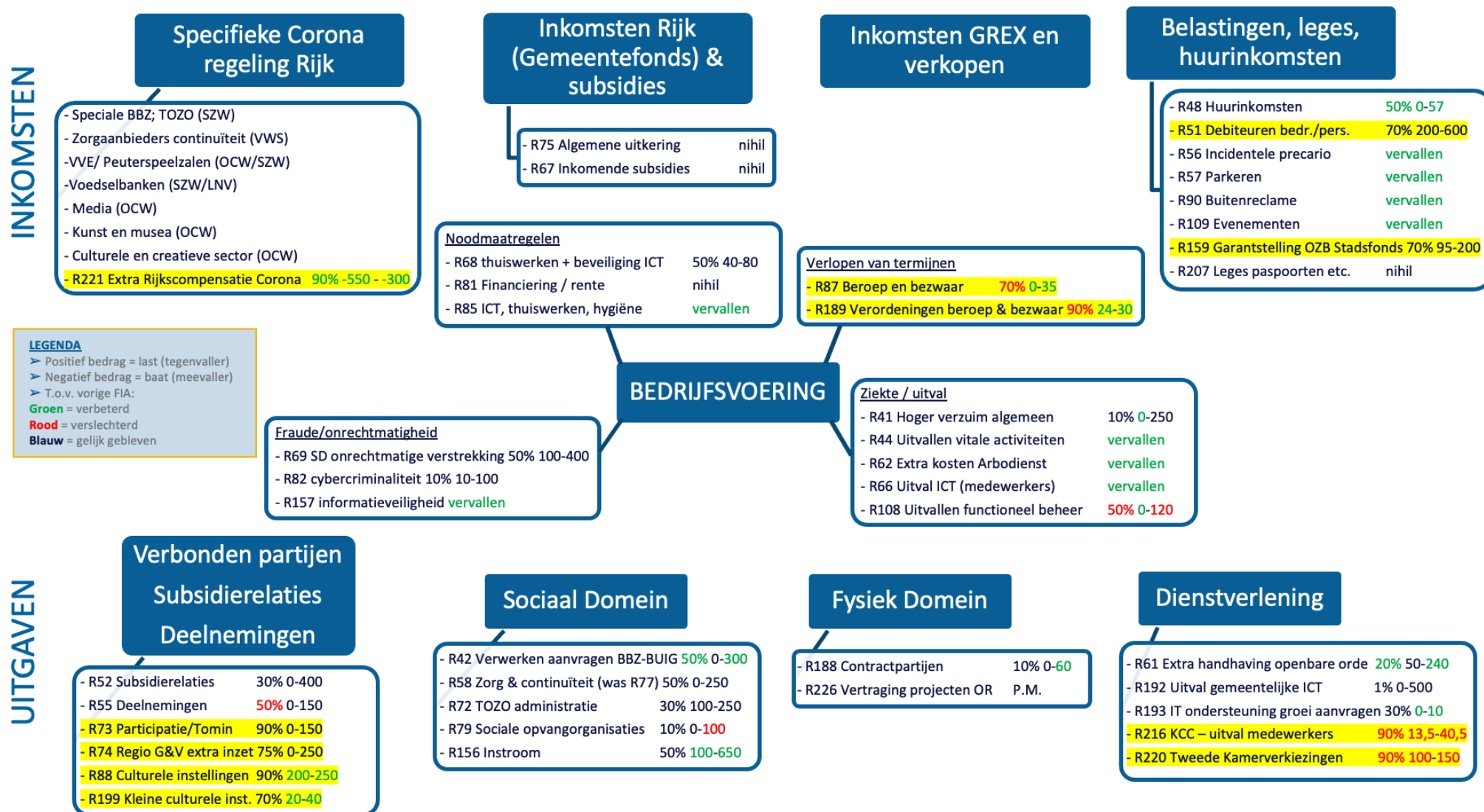

De uitkomst betreffende de *benodigde* weerstandscapaciteit op basis van de huidige risico's met een kans van 70% of groter bedraagt € 902.000.

FIGUUR 5.3 – OVERZICHT FINANCIËLE IMPACT COVID-19 RISICO'S O.B.V. KANS PERCENTAGE ≥70% ONDERVERDEELD IN INKOMSTEN – BEDRIJFSVOERING – UITGAVEN

Covid-19 risico's – risicoprofiel peildatum 09 oktober 2020 – kans percentage ≥70%

bedragen x € 1.000

b. Vergelijking risico's $\geq 70\%$ t.o.v. FIA II Covid-19 (20-07-2020)

De opvallendste wijziging ten opzichte van FIA II is dat vooral de 70% en hoger risico's uit belastingen, leges en huurinkomsten zijn vervallen. In lijn met de uitgangspunten zijn ze voor de periode tot en met einde jaar 2020 reeds opgetreden en aangemeld via de verzamel-RIB's. Afhankelijk van het verloop en duur van de Coronacrisis zouden deze voor 2021 opnieuw gevolgen kunnen hebben en in een volgende FIA zodoende wel weer een kwantificering kunnen bevatten. Dit geldt overigens voor alle reeds vervallen Covid-19 2020 risico's.

Omdat het positieve risico inzake de nog te ontvangen aanvullende inkomstenderving vanuit het Rijk (R221) wordt ingeschat op 90%, is deze ook onderdeel van het 70% en hoger risicoprofiel. Ook in dit risicoprofiel heeft deze zodoende een verlagende werking op de benodigde weerstandscapaciteit.

6 – Kanttekeningen risicoprofiel FIA III

De huidige risico kwantificering en daarmee het totale risicoprofiel beslaat hoofdzakelijk een prognose van financiële afwijkingen tot en met einde jaar 2020, op basis van geen verregaande economie-belemmerende maatregelen. Gevolginschattingen van de (per 13 oktober) gedeeltelijke lockdown situatie voor zowel 2020 als 2021 zijn hier zodoende nog niet in meegenomen. De gevolgen zullen naar verwachting vooral de horeca, sport en cultuursectoren hard raken en een negatief effect hebben op de werkloosheid. De gevolgen van deze gedeeltelijke lockdown voor de gemeentefinanciën zijn voor een deel ook afhankelijk van beleidsmatige richting en keuzes¹⁴, waar vanuit de risicosfeer echter niet over wordt gespeculeerd of op wordt vooruitgelopen. Daarnaast huist in de toename van het aantal Coronabesmettingen zelf een risico met betrekking tot de bedrijfsvoering; de kans op uitval als gevolg van een Coronabesmetting onder het personeel neemt toe. Omdat thuiswerken echter als strenge norm wordt gehanteerd (voor alle functies die dat qua werkzaamheden toelaten) is er naar verwachting geen risico wat betreft een brandhaard in de organisatie, enkel over het geheel genomen geïsoleerde gevallen.

Desondanks geeft het huidige risicoprofiel wel een gebalanceerd beeld welke nu als uitgangspunt kan worden genomen. De gedeeltelijke lockdown heeft niet per definitie een risico- of schadebedrag verhogend effect op alle risico's. Tevens heeft de overheid aangekondigd zich te buigen over een compensatiepakket bij de maatregelen van 13 oktober jl. Op dit moment ontbreekt niet alleen een inschatting van de meerkosten/gederfde inkomsten, maar ook van de daartegenover staande compensatie. De balans van deze situatie kan nog niet worden opgemaakt.

In de tussentijd kan worden voortgeborduurd op de balans die we tot nu toe wél hebben kunnen opmaken. Dan gaat het niet direct om de cijfermatige prognose van de benodigde weerstandscapaciteit op basis van een set specifieke uitgangspunten, maar om de verhouding van de verschillende elementen waar de Covid-19 reserve uit bestaat:

1. zekere meerkosten/gederfde inkomsten
2. ontvangen compensatiegelden als onderdeel van de algemene uitkering
3. het risicoprofiel

Deze FIA III geeft een compleet beeld van die verhouding vanaf de eerste lockdown in maart dit jaar tot en met een prognose voor einde jaar 2020, op basis van de aanname dat er geen economie-belemmerende maatregelen zouden worden genomen. Dat beeld geeft informatie welke we tot nu toe niet hadden: informatie over het financiële verloop en effect van een dergelijke crisis. Er zijn nog veel onzekerheden, onder andere over het stapeleffect van een tweede lockdown op een nog nawerkende eerste lockdown. Wel is er een eerste gebalanceerd beeld voorhanden dat veel informatie geeft over de verhouding van de plussen en minnen tot nu toe: een grote mand gevuld met alleen maar appels. In het hierop volgende hoofdstuk zal dit worden toegelicht.

¹⁴ Zie ook "Coronabrief – oktober 2020 (uitvoering moties 20-33 en 20-24)" d.d. 21-10-2020

7 – Covid-19 reserve mutaties en weerstandsvermogen

In navolging van de tweede verzamel-RIB Covid-19 (RIB 2020-70), ziet de actuele stand van de Covid-19 reserve er als volgt uit:

TABEL 7.1 – STAND RESERVE COVID-19 INCL. REEDS GEMELDE MUTATIES D.D. 04-11-2020

bedragen x € 1.000		
Reserve Covid-19 – incl. reeds gemelde mutaties d.d. 04-11-2020	2020	2021
<i>Stand reserve Covid-19 per 1 januari</i>		2.496
Raadsvoorstel 'instellen reserve Covid-19'	2.700	
RIB 2020-42 'Financiële afwijkingen in begroting 2020 als gevolg van Coronacrisis'	-2.757	
RIB 2020-45 'Landelijke Covid-19 steun Vorstin en filmtheater'	-366	
RIB 2020-51 'Noodfonds Prov. Noord-Holland t.b.v. culturele infrastructuur'	-70	
RIB 2020-67 'RIB Septembercirculaire'	3.345	805
RIB 2020-70 'Aanvullende financiële afwijkingen a.g.v. Coronacrisis'	-356	-65
Stand reserve per 31 december	2.496	3.236

- = onttrekking/+ = storting

Als we verder inzoomen op de details van het beeld dat de reserve ons geeft, wordt zichtbaar hoe de plussen en de minnen – de opbouw van de reserve – zich tot elkaar verhouden. Onder de plussen vallen doteringen vanuit de algemene reserve en doteringen als gevolg van Rijkscompensatiemiddelen vanuit de algemene uitkering (de circulaire):

TABEL 7.2 – STAND RESERVE COVID-19 INCL. REEDS GEMELDE MUTATIES D.D. 04-11-2020 – PLUSSEN (DOTERINGEN)

bedragen x € 1.000		
Reserve Covid-19 – incl. reeds gemelde mutaties d.d. 04-11-2020	2020	2021
<i>Stand stortingen per 1 januari</i>		6.045
Raadsvoorstel 'instellen reserve Covid-19'	2.700	
RIB 2020-67 'RIB Septembercirculaire'	3.345	805
Stand reserve stortingen per 31 december	6.045	6.850

- = af/+ = bij

De minnen die daar tegenover staan, bestaan uit het *saldo* van financiële afwijkingen (het totaal van mee- en tegenvallers) die zijn gemeld ten opzichte van de *programmabegroting*. In de jaarrekening zullen niet alle gemelde afwijkingen op individueel regelniveau aan de reserve worden gekoppeld. Een dergelijk gedetailleerde aanpak is zeer arbeidsintensief en foutgevoelig. In plaats daarvan zal daarom het saldo van de financiële afwijkingen in de vorm van één onttrekking ten laste worden gebracht van de Covid-19 reserve. Dit is goed om in gedachten te houden in samenhang met de uiteindelijk werkelijke ramingen. Het saldo van de financiële afwijkingen ziet er vooralsnog als volgt uit:

TABEL 7.3 – STAND RESERVE COVID-19 INCL. REEDS GEMELDE MUTATIES D.D. 04-11-2020 – MINNEN (SALDO AFWIJINGEN)

bedragen x € 1.000

Reserve Covid-19 – incl. reeds gemelde mutaties d.d. 04-11-2020	2020	2021
<i>Stand onttrekkingen per 1 januari</i>		-3.549
RIB 2020-42 'Financiële afwijkingen in begroting 2020 als gevolg van Coronacrisis'	-2.757	
RIB 2020-45 'Landelijke Covid-19 steun Vorstin en filmtheater'	-366	
RIB 2020-51 'Noodfonds Prov. Noord-Holland t.b.v. culturele infrastructuur'	-70	
RIB 2020-70 'Aanvullende financiële afwijkingen a.g.v. Coronacrisis'	-356	-65
Stand reserve onttrekkingen per 31 december	-3.549	-3.614

- = af / + = bij

Inclusief reeds bekende mutaties voor 2021 is er nu een totaal van **€ 6,850 miljoen** aan doteringen en **€ 3,614 miljoen** aan onttrekkingen van de reserve bekend. De stand van de reserve komt daarmee nu uit op **€ 3,236 miljoen** positief.

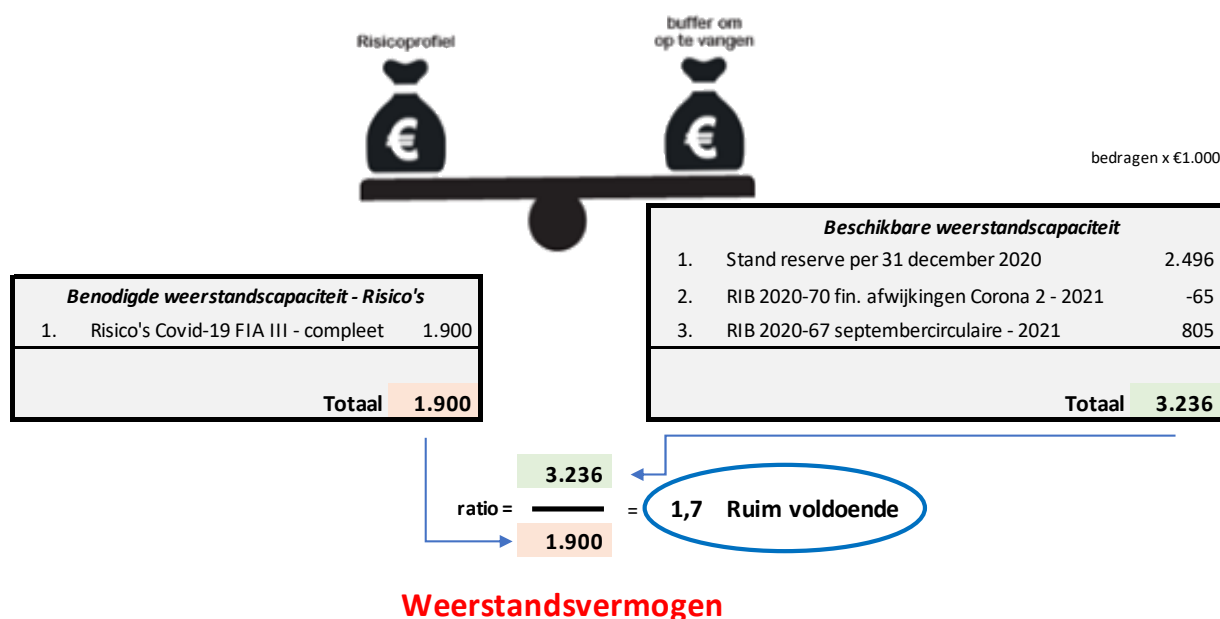
Van het totaal van € 6,850 miljoen aan doteringen komt € 2,7 miljoen uit onze algemene reserve ten tijde van het instellen van de Covid-19 reserve. Als we die buiten beschouwing laten, is er een totaal van **€ 4,150 miljoen** in de reserve gestort welke bestaat uit de tot nu toe ontvangen Coronacrisis gerelateerde Rijkscompensatiegelden uit de algemene uitkering. Daartegenover staat **€ 3,614 miljoen** aan onttrekkingen voor reeds zekere financiële tegenvallers als gevolg van de Coronacrisis. Op basis van deze stand is zo'n 110% van de reeds zekere tegenvallers gedekt: de plussen (doteringen) zijn momenteel groter dan de minnen (saldo financiële afwijkingen). Uitgaande van 100% kostendekkendheid kan er nu nog zo'n **€ 0,536 miljoen** aan tegenvallers opgevangen worden: € 3,614 miljoen plus € 0,536 miljoen = € 4,150 miljoen = gelijk aan het huidige totaal aan doteringen aan de reserve (excl. 'eigen startbijdrage' van € 2,7 miljoen uit onze algemene reserve).

Waar tot nu toe het risicoprofiel van de 70% of hoger risico's als uitgangspunt diende voor de benodigde weerstandscapaciteit (hoeveel we nodig hebben om de risico's af te kunnen dekken) van de Covid-19 reserve, stellen we nu voor daarvan af te wijken. Om te compenseren voor de veranderde omstandigheden van het moment van schrijven van deze FIA ten opzichte van de uitgangspunten van de uitvraag, baseren we de benodigde weerstandscapaciteit op het complete risicoprofiel (alle geïdentificeerde Covid-19 risico's). Het originele uitgangspunt dat niet alle risico's zullen optreden, blijft overeind. In de voorliggende kwantificering van de risico's is echter geen rekening gehouden met het effect van de inmiddels genomen economie-belemmerende maatregelen. Door nu uit te gaan van de benodigde weerstandscapaciteit op basis van het complete risicoprofiel wordt dat gebrek als overbrugging tot de volgende FIA gecompenseerd. Het huidige complete risicoprofiel komt uit op € 1,9 miljoen in tegenstelling tot € 902.000 op basis van de 70% of hoger risico's.

Onderstaande figuur (7.4) geeft weer dat de huidige *beschikbare* weerstandscapaciteit van de Covid-19 reserve (de € 3,236 miljoen positieve stand) 'ruim voldoende'¹⁵ is om de *benodigde* weerstandscapaciteit (de € 1,9 miljoen uit het huidige complete risicoprofiel) af te kunnen dekken. Vanuit dat oogpunt stellen we voor de reserve op dit moment niet aan te vullen, maar ook zeker nog niet af te romen. De onstuimige ontwikkelingen van de Coronacrisis zijn nog (veel) te grillig om nu tot afromen over te gaan. Daarbij komt dat de kans dat ook in 2021 nog directe gevolgen van de Coronacrisis opgevangen moeten worden onder de huidige omstandigheden is toegenomen.

¹⁵ Bron: Tabel 3 uit "Een norm voor het weerstandsvermogen", D. Smorenberg, gepubliceerd door BNG Bank oktober 2006
I(<https://www.bngbank.nl/BG%20Articles/200610Smorenberg27-30.pdf>)

FIGUUR 7.4 – WEERSTANDSRATIO COVID-19 RESERVE O.B.V. COMPLEET RISICOPROFIEL (ALLE RISICO'S)

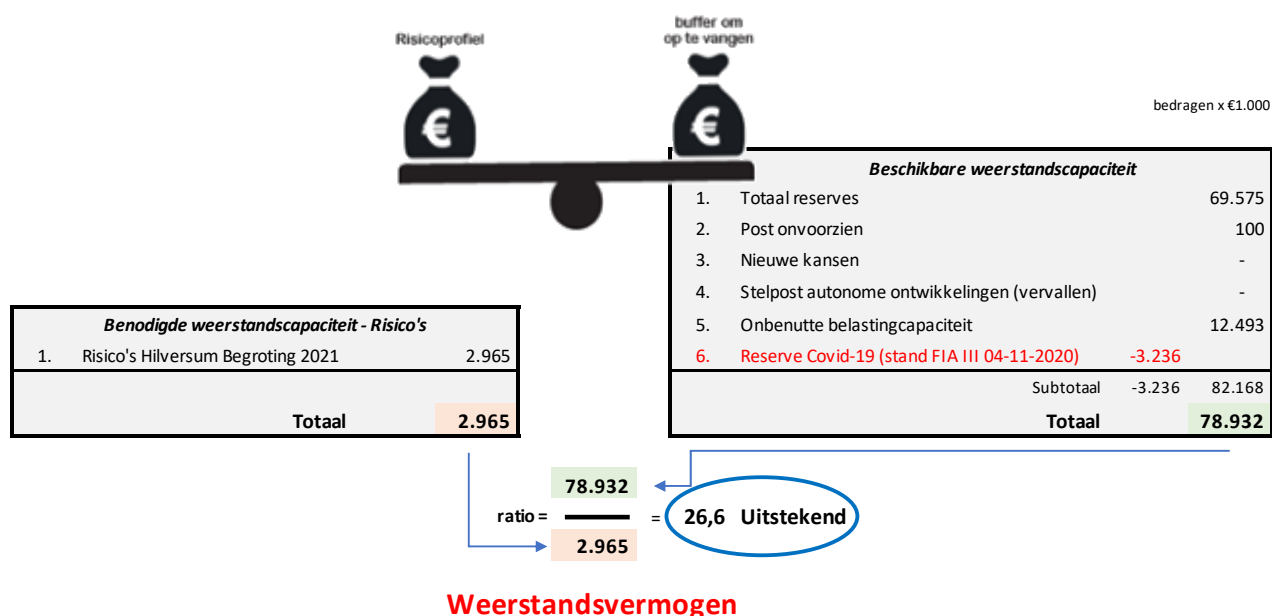
Op het moment dat de benodigde € 1,9 miljoen van het voorliggende complete risicoprofiel volledig aan de huidige totaalstand van de reserve (€ 3,236 miljoen) zou worden onttrokken, zou de reserve nog een positieve stand hebben van € 1,336 miljoen. In de reserve zelf is dus nog een buffer voorhanden voor nu nog onvoorziene tegenvallers. Daarbij dient wel de kanttekening gemaakt worden dat er bij een positieve stand van € 1,336 miljoen geen sprake is van 'winst' of kostendekkendheid voor de gemeente. De Covid-19 reserve is aanvankelijk gevuld door een onttrekking van € 2,7 miljoen aan onze algemene reserve. Er zit dus nog steeds € 2,7 miljoen 'eigen geld' in die reserve. Op basis van deze gegevens kan worden gesteld dat de Coronacrisis ons, op het moment dat de nu voorspelde benodigde weerstandscapaciteit van € 1,9 miljoen inderdaad volledig wordt onttrokken, zo'n € 1,364 miljoen heeft gekost: 'eigen geld' dat vooralsnog niet gecompenseerd lijkt te worden. Het is van belang dit mee te nemen in de overweging over aanvullende en/of nieuwe Coronacompensatie gerelateerde beleidsvoorstellen. Als eerder toegelicht is er om kostendekkend te blijven in de reserve nu nog zo'n € 0,536 miljoen beschikbaar voor verdere financiële tegenvallers (inclusief risico's).

8 – Weerstandsvermogen Gemeente Hilversum

Naast het weerstandsvermogen van de Covid-19 reserve zelf, dient ook het overkoepelende weerstandsvermogen van onze gemeente scherp voor ogen gehouden te worden. Deze wordt op twee momenten per jaar geactualiseerd middels de *paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing*: bij de jaarstukken van het voorgaande jaar en de begroting van het volgende jaar. De meest actuele berekening van het weerstandsvermogen ten tijde van de huidige financiële impactanalyse is de Programmabegroting 2021 welke zodoende als het huidige ijkpunt dient. Ten tijde van FIA I en II was dat de jaarstukken 2019. De hier gepresenteerde berekening heeft zodoende een gewijzigd uitgangspunt ten opzichte van de vorige FIA's.¹⁶ Dit hoofdstuk heeft niet tot doel de wijzigingen van het gemeentelijke weerstandsvermogen toe te lichten tussen oude en nieuwe paragrafen *Weerstandsvermogen en risicobeheersing*, maar enkel het mogelijke effect van de Covid-19 reserve op het actuele gemeentelijke weerstandsvermogen te illustreren.

Op basis van de begroting 2021 is het huidige weerstandsvermogen van de gemeente 27,7 welke de classificatie 'uitstekend' krijgt. Op het moment dat de volledige Covid-19 reserve op basis van diens huidige omvang van € 3,236 miljoen zou worden uitgegeven, komt het overkoepelende weerstandsvermogen van onze gemeente uit op 26,6 (zie figuur 8.1). Het uitputten van de huidige Covid-19 reserve zou dus leiden tot een verlaging van het weerstandsvermogen, maar brengt onze weerstandspositie niet in gevaar. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde tussen de 1,0 en 2,0 is het weerstandsvermogen ook in dat scenario nog steeds heel hoog. Dat de extra uitgaven als gevolg van de crisis leiden tot het aantrekken van extra geldmiddelen waardoor de schuldpositie hoger wordt en de solvabiliteit verslechtert, zoals ook in de eerdere FIA's opgemerkt, blijft van toepassing.

FIGUUR 8.1 – WEERSTANDSVERMOGEN BEGROTING 2021 INCL. VOLLEDIG UITGEGEVEN BESTEMMINGSRESERVE COVID-19

¹⁶ Voor toelichting over het gewijzigde weerstandsvermogen, zie *paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing* uit de Programmabegroting gemeente Hilversum 2021

9 – Kanttekeningen algemeen

In de uitgangspunten van zowel FIA II als FIA III is een onderscheid gemaakt tussen directe gevolgen van de Coronacrisis en de 'nieuwe normaal' in de vorm van respectievelijk *Covid-19 2020* en *Regulier* risico's. Dit onderscheid was echter gekoppeld aan een tijdspanne: Covid-19 2020 risico's beperken zich tot dit jaar (begroting 2020) en vanaf 2021 hebben we enkel nog reguliere risico's, met mogelijk een paar uitzonderingen. Die scheiding veronderstelde dat er na 2020 geen direct verband meer gelegd zou (kunnen) worden tussen financiële afwijkingen en de Coronacrisis. In plaats van het 'na-ijlen' en gaandeweg gradueel uitdoven van de Coronacrisis zelf, is echter duidelijk zichtbaar geworden dat deze zich met ingrijpende golfbewegingen beweegt. Die golfbewegingen brengen directe gevolgen met zich mee.

Hoewel er nog steeds een onderscheid te maken valt tussen direct Coronacrisis-gevolg en 'nieuwe normaal', is de aanname dat de directe gevolgen zich tot 2020 zouden beperken onjuist. Ook in 2021 kunnen directe gevolgen (met de nodige financiële consequenties) zich voordoen. Er zal in de benadering van de risico's zodoende ruimte worden gemaakt om ook over de jaargrens van 2020 heen financiële afwijkingen en risico's als direct gevolg van de Coronacrisis te kunnen identificeren en op te nemen in het risicoprofiel met betrekking tot de Covid-19 reserve. Door middel van maatwerk wordt blijvend ingezet op het maken van een zo duidelijk mogelijk onderscheid tussen de directe gevolgen van de Coronacrisis enerzijds en de uitwerking van het rimpeleffect, het nieuwe normaal, anderzijds.

Beleidsmatige besluiten welke in 2020 vanwege de Coronacrisis zijn genomen die gederfde inkomsten en/of meerkosten tot gevolg hadden, beslaan vooralsnog enkel (een deel van) 2020. Naarmate de directe Coronacrisis gevolgen over het jaareinde heen lopen, zouden dergelijke besluiten voor (een deel van) 2021 opnieuw mogelijk zijn. De gederfde inkomsten en/of meerkosten die daarmee gemoeid zijn hebben dan betrekking op begroting 2021 en zijn in dit stadium nog niet opgenomen in de risico's. Zolang er geen concreet en direct zicht is op nieuw of verlengd beleid, zal er vanuit risico-inschattingen niet vooruit worden gelopen op mogelijke meerkosten als gevolg daarvan. De FIA heeft niet tot doel te speculeren over beleidsmatige mogelijkheden. Naar gelang er de komende tijd ontwikkelingen op dit gebied zouden zijn, zou er in de volgende FIA daardoor een negatiever beeld kunnen zijn dan nu. De verwachting is overigens wel dat daar dan ook weer een compensatiepakket als onderdeel van de algemene uitkering vanuit het Rijk tegenover zou staan.

Ten tijde van het opstellen van deze impactanalyse was het afwegingskader van de Covid-19 reserve nog niet voltooid. De mogelijke gevolgen van het afwegingskader op de risico-inschattingen zijn zodoende nog niet meegenomen in het hier uiteengezette risicoprofiel. Vanaf de volgende FIA zullen waar mogelijk, en waar van toepassing, de effecten van het afwegingskader op de (voorziene) financiële gevolgen uiteraard in kaart worden gebracht en opgenomen in het risicoprofiel.

10 – Vervolgproces

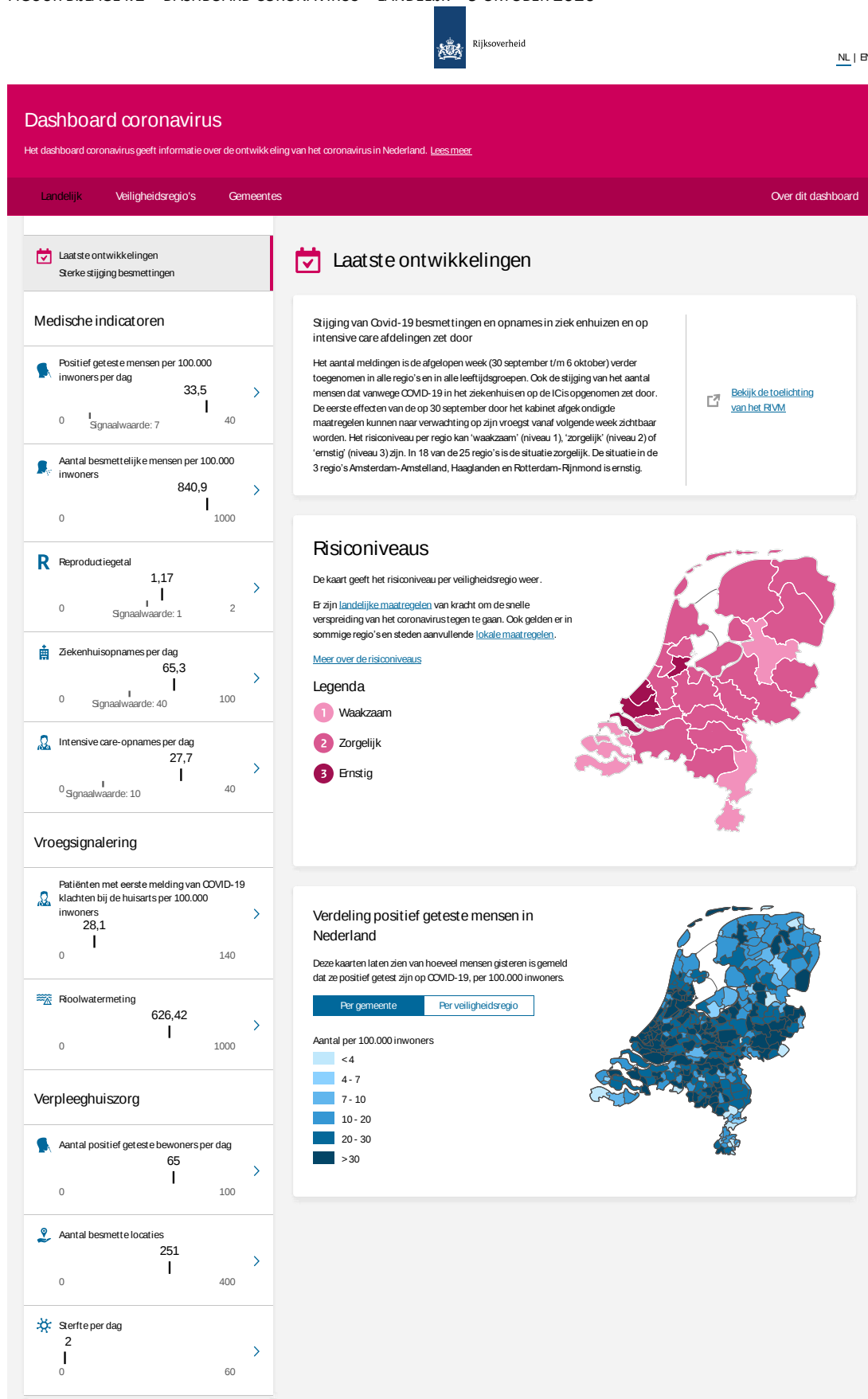
Hoewel elke financiële impactanalyse een gekwantificeerd meetmoment presenteert, gaat het bereik van risicomanagement (veel) verder dan dat. Het kwantificeren en meten van risicoprofielen is niet het doel zelf. Een kwantificering of risicoprofiel laat zich ook moeilijk vatten omdat het altijd een momentopname is en de 'resultaten' zodoende vluchtig zijn. Het toepassen van een risico georiënteerde blik op onze actualiteit, werkgebieden en toekomstontwikkelingen leidt tot (vroegtijdig) kunnen signaleren van wat er mogelijk op ons af komt. Des te vroegtijdiger gesignaleerd wordt, des te verder aan de voorkant we ons bevinden en des te meer invloed we er zodoende op kunnen uitoefenen (*proactief*). Die invloed wordt in risico-termen geduid in de vorm van *beheersmaatregelen*. Naar mate de organisatie geoefender wordt in het signaleren van risico's, vindt in de gesprekken steeds meer een natuurlijke stap naar het bespreken van beheersmaatregelen plaats. De nadruk in de risicogesprekken ligt niet op risico kwantificering, maar op risico beïnvloeding: wat kunnen we doen om een risico te voorkomen, verkleinen of misschien zelfs af te wenden? Dat is bij uitstek de meerwaarde die de verdere doorontwikkeling van en bedrevenheid in risicomanagement ons als organisatie kan brengen. In de snelkookpan die 2020 is gebleken, is deze ontwikkeling duidelijk zichtbaar geworden.

De noodzaak om vinger aan de pols te houden van Covid-19 gerelateerde risico's is, met het oog op de grillige ontwikkeling van de Coronacrisis, vanzelfsprekend. De ontwikkeling van de crisis laat zich erg moeilijk voorspellen, met als gevolg dat een opgesteld risicoprofiel snel achterhaald kan blijken. De hele organisatie zet zich in om de (rest)risico's en reeds zekere financiële gevolgen en prognoses scherp te krijgen en houden. In afwachting van de definitieve planning zal naar verwachting medio maart 2021 de volgende financiële impactanalyse (FIA IV) worden voltooid. Door het proces van opstellen van de volgende FIA's anders in te richten, zal tevens een kortere doorlooptijd en daarmee samenhangend een actuelere oplevering van de FIA worden nagestreefd. Afhankelijk van de ontwikkeling van de Coronacrisis volgend jaar zullen er circa 3 FIA's in 2021 worden opgesteld. De financiële impactanalyses staan aan de basis van de weerstandsvermogen-toets van de Covid-19 reserve. Om die reden houden we vooralsnog aan dat zolang de Covid-19 reserve in stand wordt gehouden, er periodiek een actuele FIA zal worden opgesteld. De volgende verzamel-RIB Covid-19 wordt vooralsnog verwacht voorafgaand aan Turap I 2021.

Het besef dat de (administratieve verwerking van de) Coronacrisis ook de nodige moeilijkheden en extra werkzaamheden voor de Jaarstukken 2020 zal meebrengen, is breed aanwezig. Er wordt in 2020 nog zoveel mogelijk voorbereid om die opgave in het voorjaar van 2021 te verlichten. Ook de risicogesprekken voor de financiële impactanalyses spelen hier een sleutelrol in. Gaandeweg het jaar 2020 is vanuit het scherp definiëren van (rest)risico's en het opstellen van de verzamel-RIB's afwijkingen Covid-19 ook al veel naar voren gekomen aan zekere financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Bijlage I – Rijksoverheid Dashboard Coronavirus – peildatum 09-10-2020

FIGUUR BIJLAGE I.1 – DASHBOARD CORONAVIRUS – LANDELIJK – 9 OKTOBER 2020

FIGUUR BIJLAGE I.2 – DASHBOARD CORONAVIRUS – LANDELIJK REPRODUCTIEGETAL – 9 OKTOBER 2020

Medische indicatoren

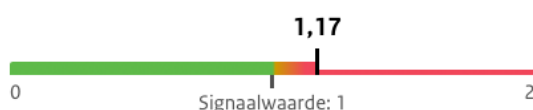
R Reproductiegetal

Het reproductiegetal laat zien hoe snel het virus zich verspreidt. Dit getal geeft aan hoeveel mensen gemiddeld besmet worden door één patiënt met COVID-19.

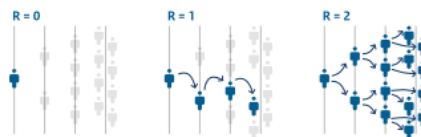
⌚ Waarde van 18 september. Verkregen: 6 oktober. Wordt wekelijks bijgewerkt.

📄 Bron data: [RIVM](#)

Meest recente reproductiegetal

Aantal mensen dat besmet wordt door één besmettelijke persoon.

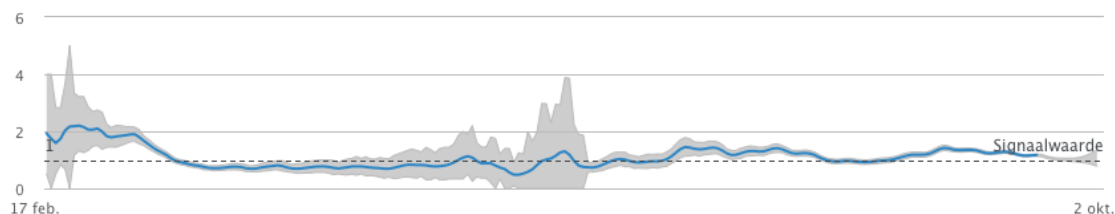

Het reproductiegetal laat zien hoe snel het virus zich verspreidt. Dit getal geeft aan hoeveel mensen gemiddeld besmet worden door één patiënt met COVID-19. Bij een reproductiegetal van rond de 1 blijft het aantal besmettingen ongeveer gelijk. Als het reproductiegetal lager is dan 1, dan daalt het aantal besmettingen. Bij een getal hoger dan 1 stijgt het aantal besmettingen.

Verloop over tijd

Toon alles

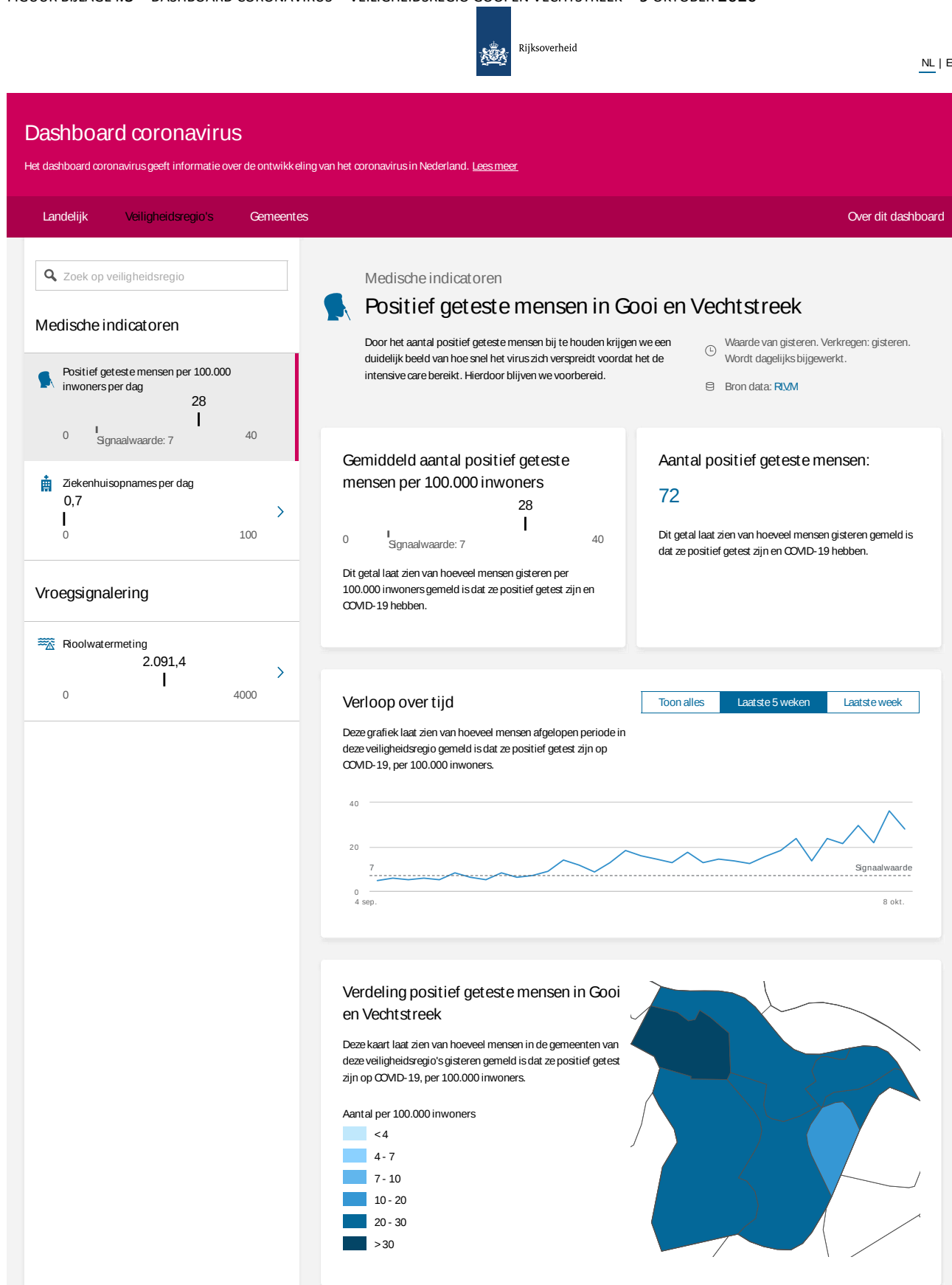
Laatste 5 weken

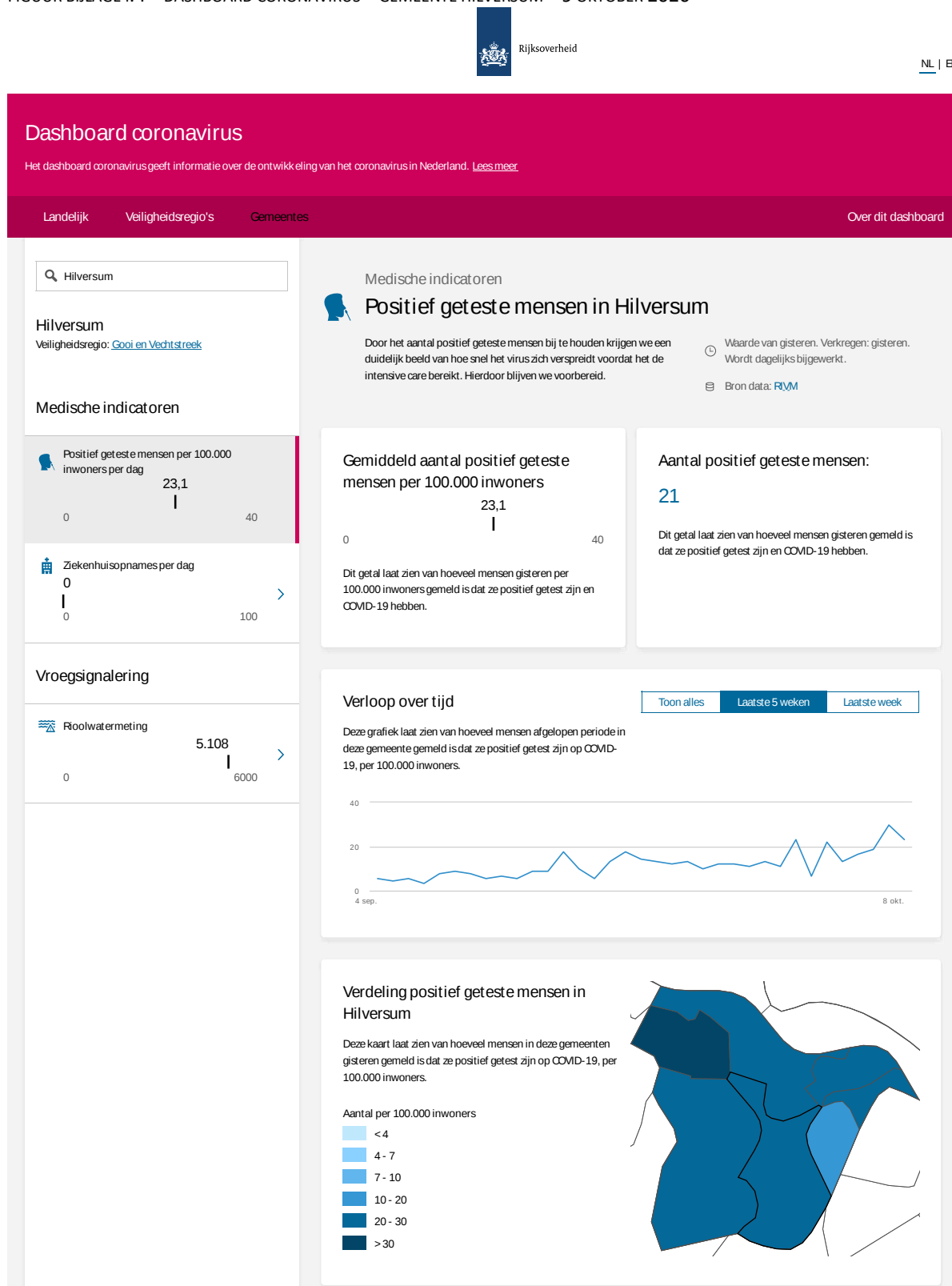
— De effectieve R is een schatting. Voor recente R schattingen is de betrouwbaarheid niet groot, daarom loopt de R-lijn niet door in de laatste twee weken.

■ De onzekerheidsmarge toont tussen welke waarden de R zich bevindt. Dit wordt wekelijks bijgewerkt.

FIGUUR BIJLAGE I.3 – DASHBOARD CORONAVIRUS – VEILIGHEIDSGEOGROEP GOOI EN VECHTSTREEK – 9 OKTOBER 2020

FIGUUR BIJLAGE I.4 – DASHBOARD CORONAVIRUS – GEMEENTE HILVERSUM – 9 OKTOBER 2020

Bijlage II – CPB Augustusraming 2020

FIGUUR BIJLAGE II.1 – CPB AUGUSTUSRAMING - PERSBERICHT

Centraal Planbureau

A A | Contact | English

CPB | Economische beleidsanalyse

[Home](#) [Ramingen](#) [Publicaties](#) [Thema's](#) [Verkiezingen](#) [Agenda](#) [Verdieping](#) [Over het CPB](#)
[Home](#) > [Ramingen](#)

17 augustus 2020

Augustusraming 2020-2021

Nederlandse economie groeit weer vanaf het derde kwartaal, maar de klap zal nadreunen

Persbericht

In de basisraming, die ervan uitgaat dat er geen grootschalige nieuwe contactbeperkingen nodig zijn, krimpt de economie in 2020 met 5%, gevolgd door 3% groei in 2021. De werkloosheid loopt op richting 7% in 2021. Dit blijkt uit de zojuist gepubliceerde concept-MEV van het Centraal Planbureau (CPB). Deze raming vormt voor het kabinet het startpunt voor de afrondende besluitvorming over de begroting 2021. In deze raming is overeengekomen beleid tot en met eind juli opgenomen. Dit betekent dat in de raming nu nog is aangenomen dat het steunbeleid niet wordt gecontinueerd in oktober. De ontwikkeling van de pandemie is zeer bepalend voor de vooruitzichten op herstel. Om die onzekerheid recht te doen, is ook een scenario opgenomen waarin opnieuw grootschalige contactbeperkingen van kracht worden. In zo'n scenario krimpt de economie ook in 2021 en loopt de werkloosheid op tot 10%.

Pieter Hasekamp, directeur CPB: "Ten opzichte van sommige andere landen is Nederland minder hard getroffen. Maar geen misverstand: deze klap is ongekend hard, en moet zich nog grotendeels laten voelen. Werkloosheid en faillissementen reageren met vertraging op de crisis, die klap moet eigenlijk nog komen. Voor baan- en inkomenszekerheid maakt het daarbij enorm uit in welke sector je werkt. Overigens is het nu meer dan ooit van belang om voorbij het bbp te kijken. Burenhulp, familiebezoek, thuisonderwijs: het laat zich allemaal niet in economische groeicijfers vangen. De coronacrisis heeft grote gevolgen voor zaken die raken aan de kwaliteit van het bestaan: we missen het viertal van een bruiloft of jubileum, de theater- en concertpodia zijn leeg, en er zijn grote zorgen over eenzaamheid in verpleeghuizen."

Basisraming	2019	2020	2021
Ongekende daling bbp, gevolgd door onvolledig herstel	1,7	-5,1	3,2
Werkloosheid loopt in 2021 verder op	3,4	4,4	6,5
Statische koopkracht volgend jaar lager	1,0	2,2	0,4
Groot tekort op overheidsbegroting	1,7	-7,1	-4,1
Schuld stabiliseert op fors hoger niveau (%bbp)	48,7	59,9	59,7

De statische koopkracht stijgt in 2020 als gevolg van reeds overeengekomen loonstijgingen, een gematigde inflatie en lastenverlichting in doorsnee met ruim 2%. In 2021 is de loonontwikkeling, en daarmee de koopkrachtstijging, meer gematigd. Maar bij de interpretatie van deze cijfers dient bedacht te worden dat ontslagen en weggevallende omzet van zelfstandigen voor een groot aantal mensen een sterk inkomensverlies veroorzaken en dat de overheid een deel van de loonkosten heeft overgenomen.

De overheidsfinanciën hebben door de steunmaatregelen en de lagere belastinginkomsten een flinke klap gehad, maar zijn niet in gevaar. De steunmaatregelen leiden in de basisraming tot een ongekend begrotingstekort van 7% in 2020. In 2021 herstelt het tekort tot 4%. De overheidsschuld stabiliseert in de basisraming op 60% bbp en loopt in het 'tweedegolfscenario' op tot 73% bbp ultimo 2021, nog altijd onder niveaus die als riskant worden gezien. Hierdoor, en gezien de conjuncturele situatie, ligt het niet voor de hand om nu maatregelen te treffen die het tekort beperken.

159265358979323846264338327950288418716939937510582097494459230781640628620899862
803482534211706798214808651328230664709384460955058223172535940812481117450284102
7019385211055596446229489549303819640914564856692346034861045432664821
0914564856692346034861045432664821
209628292540917153643678925903600
9195309218611738193261179310511854
2983367336244065664308602139494
46748184676694051320005681271452
95343014654958537105079227968925
099605187072113499999983272978049
0825334468503526193118817101000313
42875546873115956286388235378759375
64201989380952572010654858632788650
941389124972177528347913151557485724

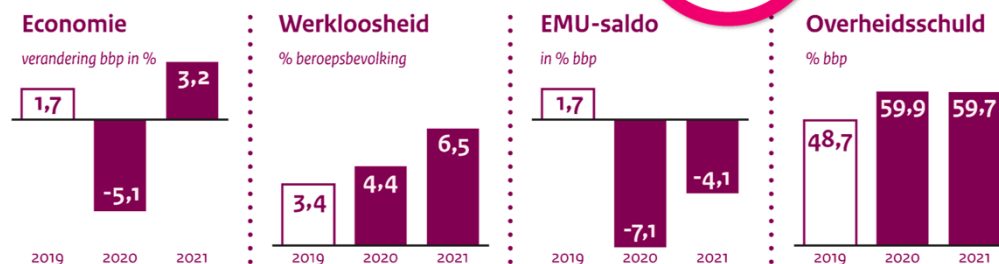

Augustusraming

FIGUUR BIJLAGE II.2 – CPB AUGUSTUSRAMING – KERNCIJFERS BASISRAMING

CPB

Kerncijfers basisraming

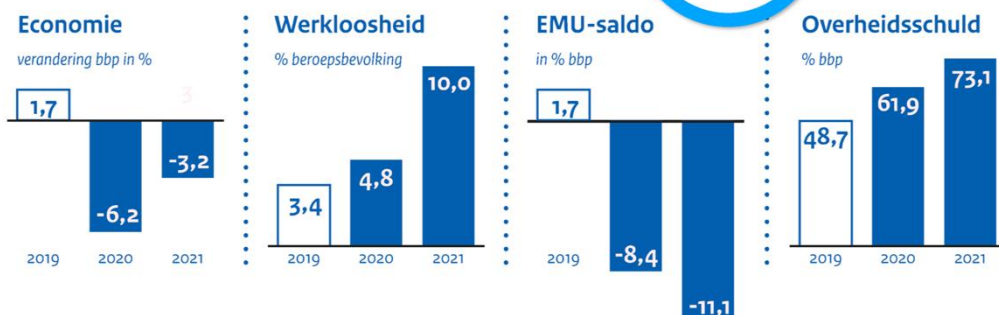
augustus 2020

| 7

FIGUUR BIJLAGE II.3 – CPB AUGUSTUSRAMING – KERNCIJFERS 2^E GOLF

CPB

Kerncijfers tweede golf

augustus 2020

| 9

FIGUUR BIJLAGE II.4 – CPB AUGUSTUSRAMING - TABEL BASISRAMING EN TWEEDE-GOLFSCENARIO, 2019-2021

	2019	2020	2021	2019	2020	2021
	basisraming			tweede-golfscenario		
Bruto binnenlands product (bbp, economische groei, %)	1,7	-5,1	3,2	1,7	-6,2	-3,2
Werkloze beroepsbevolking (niveau in % beroepsbevolking)	3,4	4,4	6,5	3,4	4,8	10,0
EMU-saldo (niveau in % bnp)	1,7	-7,1	-4,1	1,7	-8,4	-11,1
EMU-schuld (ultimo jaar, niveau in % bnp)	48,7	59,9	59,7	48,7	61,9	73,1

Bijlage III – specificatie risico's

Nr.	Aandeel (%)	Risicogebeurtenis	Rapportage categorie	Financieel Minimum	Financieel Maximum	Kans	Score (Bruto)	Toelichting
R51	17,0%	Minder inkomsten lokale belastingen; door uitstel betaaltermijnen en faillissementen	Covid-19 2020	€ 200.000	€ 600.000	70%	16	In de RIB 2020-40 is het opstarten invordering van lokale belastingen na Corona-maatregelen weergegeven. Het invorderingstraject van lokale belastingen (o.a. afval, OZB en riool) is vanaf juli weer opgestart met een kosteloze betalingsherinnering. Per 1 oktober vervalt het uitstel van betaling. Tot dusver zien we dat er veel betalingen binnenkomen. Er is wel sprake van een toename aan betalingsregelingen, maar ook op die regelingen komen wel betalingen binnen. Zolang er steunpakketten zijn vanuit het Rijk, zullen bedrijven het langer kunnen rekken. De verwachting is dat het, met het vervallen van uitstel van betaling, per 1 oktober zichtbaarder zal worden hoe hoog de betalingsachterstanden voor dit jaar zullen uitvallen. Tevens zal er dan een concretere inschatting van het aantal verwachte faillissementen agv 2e golf Covid 19 kunnen worden gemaakt. Medio november zal dit risico opnieuw worden beoordeeld aan de hand van de dan beschikbare informatie. Ten behoeve van FIA III is de kwantificering nog ongewijzigd ten opzichte van FIA II.
R88	12,3%	Faillissement/surveillance culturele instellingen (uitgaande subsidies t.b.v. matchingsregelingen)	Covid-19 2020	€ 200.000	€ 250.000	90%	15	De culturele instellingen ontvangen uit het Rijk of overige regelingen een bijdrage om de gederfde inkomsten te dekken en zich staande te houden. De reserve van een culturele instelling is (zoals gebruikelijk) te laag om dit zelf volledig en/of langere tijd op te kunnen vangen. De bijdragen vanuit het Rijk en de overige regelingen zijn niet in alle gevallen voldoende. Tevens nemen deze bijdragen doorgaans een 'matchingsregeling' vorm aan, waarin de gemeente eenzelfde extra bedrag aan een instelling uit moet keren als de (Rijks)bijdrage van een gehonoreerde aanvraag. De meerkosten en gederfde inkomsten in de culturele sector bestaan onder andere uit: - minder gegenereerde inkomsten door (gedeeltelijke) sluiting in periodes, terwijl kosten doorlopen - minder inkomsten doordat (veel) minder publiek is toegestaan en door het wegblijven van publiek - aanpassingen met betrekking tot de 1,5 meter samenleving (meer ruimte nodig betekent: meer podia, extra programmering, minder publiek toegestaan per voorstelling, hogere productiekosten etc.) - minder inkomsten vanuit horeca

Nr.	Aandeel (%)	Risicogebeurtenis	Rapportage categorie	Financieel Minimum	Financieel Maximum	Kans	Score (Bruto)	Toelichting
								De culturele instellingen zijn actief bezig met het monitoren van hun financiële positie echter het is lastig in te schatten hoe dit zich verder zal ontwikkelen. Gezien de onzekerheidsfactor is het van belang dat de financiële consequenties met betrekking tot Covid-19 periodiek geactualiseerd wordt. Op dit moment betreft de totale financiële prognose voor de basisinfrastructuur instellingen € 250.000 met een kans van 90% dat dit zich zal voor doen. De matchingsregelingen zijn bedoeld om te kunnen voorzien in de vaste lasten van 2020. Omdat er ten tijde van opstellen van FIA III minder maanden in het jaar 'over' zijn in vergelijking tot FIA II, is het minimum-maximum bereik van dit risico iets naar beneden bijgesteld. Indien instellingen bij de aanvraag van een matchingsregeling worden afgewezen, zal dit leiden tot een opwaartse bijstelling van de kosten voor de gemeente. De gemeentebijdrage aan een dergelijke instelling zal dan namelijk hoger uitvallen om die overeind te kunnen houden. De reeds gemelde bijdragen in RIB 2020-45 "Landelijke COVID-19 steun t.b.v. De Vorstin en Filmtheater Hilversum" en RIB 2020-51 "Noodfonds Provincie Noord-Holland t.b.v. culturele infrastructuur" zijn niet meer opgenomen in de kwantificering van dit risico, omdat die al zijn opgetreden. Voor de kleinere culturele instellingen die niet in aanmerking komen voor landelijke matchingsregelingen is een apart risico (R199) aangemaakt en vallen zodoende niet binnen de kwantificering van dit risico (R88).
R156	11,4%	Sterkte instroom bijstandsgerechtigden Minimaregelingen (o.a. BUIG)	Covid-19 2020	€ 100.000	€ 650.000	50%	12	Als gevolg van Covid-19 neemt de vraag naar inkomensregelingen toe en stijgen de uitgaven. Het grootste risico hier lopen we bij de BUIG, waarbij we grotendeels afhankelijk zijn van het Rijk. Inmiddels is het definitieve BUIG budget vastgesteld en het blijkt dat we door het Rijk gecompenseerd worden voor de hogere BUIG uitgaven. Voor 2020 blijven we hiermee binnen de begroting. Hiermee komt dit risico ten aanzien van de BUIG voor 2020 te vervallen. Als gevolg van de Covid-19 maatregelen zijn er in het eerste half jaar minder aanvragen voor schulddienstverlening en minimaregelingen ontvangen. Vooralsnog gaan we ervan uit dat dit uitgestelde vraag betreft. Dit zou betekenen dat de lasten na de eerste golf weer zouden moeten toenemen. Nu blijkt dat deze verwachte groei zich in de maanden augustus en september niet voordoet. Daarbovenop komt dat in september nieuwe Covid-19 maatregelen zijn afgekondigd. Dit alles maakt het aannemelijk dat de uitgaven zodanig achterblijven dat een substantieel deel

Nr.	Aandeel (%)	Risicogebeurtenis	Rapportage categorie	Financieel Minimum	Financieel Maximum	Kans	Score (Bruto)	Toelichting
								van het budget in 2020 over zal blijven. Het is wel de verwachting dat het inderdaad uitgestelde vraag betreft en dat de uitgaven alsnog gedaan moeten worden in de jaren 2021 en verder. Het maximale risico van de uitgestelde vraag wordt vooralsnog ingeschat op € 650.000.
R69	7,6%	Onrechtmatige verstrekkingen (meer ad hoc, zonder toetsing vooraf) waardoor onvoldoende verantwoording naar het Rijk	Covid-19 2020	€ 100.000	€ 400.000	50%	9	Ten aanzien van de opneemregelingen bestaat het risico dat, door minder makkelijk fysiek contact en/of verhoogde toestroom nieuwe aanvragen, er door Covid-19 meer onrechtmatige verstrekkingen zullen plaatsvinden. Ten aanzien van een aantal regelingen is er een direct verband met de opbrengsten vanuit het Rijk. Bij deze regelingen kunnen onrechtmatige verstrekkingen tot lagere opbrengsten leiden. Het gaat o.a. om de volgende regelingen: BUIG, TOZO, BBZ, OAB, WEB.
R220	6,8%	Tweede Kamerverkiezing maart 2021 - meerkosten als gevolg van het Coronaproof organiseren van de verkiezingen	Covid-19 2020	€ 100.000	€ 150.000	90%	15	Er zullen meerkosten worden gemaakt ten behoeve van het 'Coronaproof' kunnen organiseren van de Tweede Kamerverkiezing van maart 2021. Vanuit het Rijk is er in de septembercirculaire (2020) een compensatie van € 133.000 ontvangen welke in de Covid-19 reserve is gestort. Omdat ten tijde van de inventarisatie voor FIA III nog niet duidelijk is hoe hoog de meerkosten uit gaan vallen, staat dit nieuwe risico nu tegenover die ontvangen compensatiegelden. De huidige kwantificering is gebaseerd op het uitbalanceren van de ontvangen compensatie. Zodra de organisatie verder is gevorderd, zal er een concretere inschatting van de meerkosten kunnen worden gemaakt. Deze zal dan ofwel worden verwerkt in dit risico, ofwel (zodra mogelijk) worden aangemeld via een verzamel-RIB en daarmee ten laste van de Covid-19 reserve worden gebracht.
R159	6,3%	Garantstelling OZB Stadsfonds	Covid-19 2020	€ 95.000	€ 200.000	70%	12	Over de onroerende zaakbelasting (OZB) niet-woningen wordt een opslag van 10,25% gegarandeerd in het Stadsfonds. Het college heeft de garantstelling voor het Stadsfonds goedgekeurd (RIB 2020-17). Als de daadwerkelijke inkomsten van de OZB tegenvallen, bijvoorbeeld door faillissementen, staat de Gemeente Hilversum wel garant dat de opslag van de OZB wordt gestort in het Stadsfonds. Het risico is dus dat de uitkering Stadsfonds onvoldoende wordt gedekt door inkomsten vanwege mogelijk oninbare OZB ten gevolge van faillissementen van bedrijven. Dit risico hangt samen met R51. In het verlengde van R51 is de kwantificering van dit risico ten behoeve van FIA III nog ongewijzigd ten opzichte van FIA II. Medio november zal dit risico opnieuw beoordeeld worden. De verwachting is dat er dan een concretere inschatting van het aantal verwachte faillissementen kan worden gemaakt zodat kan worden gemonitord of de OZB opslag daadwerkelijk binnen komt.
R74	5,7%	Regio Gooi en Vechtstreek - extra inzet a.g.v. Corona	Covid-19 2020	€ 0	€ 250.000	75%	15	De gemeenschappelijke regeling Regio Gooi en Vechtstreek verwacht meerkosten als gevolg van Covid-19. Deze worden veroorzaakt door extra inzet bij de uitvoering (o.a. GGD en GAD), maar ook om thuiswerken mogelijk te maken. De hoogte van de meerkosten is nog niet bekend. De

Nr.	Aandeel (%)	Risicogebeurtenis	Rapportage categorie	Financieel Minimum	Financieel Maximum	Kans	Score (Bruto)	Toelichting
								meerkosten zullen via het resultaat 2020 verrekend worden met het eigen vermogen en/of met de regiogemeenten. Dit zal gebeuren bij het vaststellen van de jaarrekeningen over 2020. Dit gaat derhalve spelen in de eerste helft van 2021.
R42	4,5%	Verwerken verhoogde instroom aanvragen (o.a. BUIG/BBZ/debiteurenbeheer etc.)	Covid-19 2020	€ 0	€ 300.000	50%	9	Door Corona nemen de aanvragen BUIG toe en komt een geheel nieuwe stroom TOZO op gang. Er is extra capaciteit nodig om deze te verwerken. In eerste instantie werd het risico ingeschat op € 750.000. Inmiddels is € 350.000 ten laste gebracht van de Covid-19 reserve ten gunste van het inhuren van extra capaciteit en is meer duidelijk geworden over de compensatie vanuit het Rijk ten aanzien van de uitvoeringskosten TOZO. Het resterende risico wordt nu lager ingeschat, omdat nu blijkt dat we voldoende TOZO compensatie ontvangen en een deel van het extra werk met bestaande mensen hebben kunnen opvangen. Ten aanzien de verwachte stijging van de BUIG lasten is een separaat risico aangemaakt (zie R156).
R58	3,7%	Hogere uitgaven volksgezondheid, WMO, jeugdzorg, etc.	Covid-19 2020	€ 0	€ 250.000	50%	9	Het Rijk heeft in overleg met de VNG bepaald dat de gemeenten de omzet 2019 (+ contractuele indexatie) voor 2020 moeten garanderen voor de zorgaanbieders. Hierin wordt de mogelijkheid om achteraf enkel de gemaakte lasten te verrekenen opengehouden. Het gaat hierbij om het garanderen van niet geleverde zorg. De Regio Gooi en Vechtstreek werkt momenteel (samen met de gemeenten) aan richtlijnen om de meer- en minderkosten te inventariseren om zo de hoogte van de compensatie te bepalen. In een aantal gevallen kan de crisis leiden tot extra lasten. Hier is momenteel weinig over te zeggen. Het Rijk heeft via de septembercirculaire hiervoor middelen ter beschikking gesteld. Vooralsnog is de inschatting dat het risico op ongedekte meerkosten als gevolg van Covid-19 beperkt is en schatten we in op maximaal € 250.000. Met RIB 2020-52 hebben we u onlangs geïnformeerd over financiële afwijkingen bij WMO en Jeugdzorg. Ten aanzien van deze afwijkingen gaat het om geleverde zorg, wat derhalve los staat van de afspraken tussen het Rijk en VNG.
R52	3,6%	Faillissement/surveillance maatschappelijke instellingen (sociaal domein)	Covid-19 2020	€ 0	€ 400.000	30%	6	De gemeente wordt juridisch niet verplicht om faillissementen van maatschappelijke organisaties te voorkomen. Hieruit komen hier uiteraard wel imago risico's voort. In een aantal gevallen is de gemeente wel verplicht de dienst mogelijk te maken (wettelijke taak gemeente). In deze gevallen heeft de gemeente meer verantwoordelijk bij de continuïteit van organisaties. Uiteraard dient er

Nr.	Aandeel (%)	Risicogebeurtenis	Rapportage categorie	Financieel Minimum	Financieel Maximum	Kans	Score (Bruto)	Toelichting
								oog te zijn voor de maatschappelijke gevolgen van faillissementen en zal de gemeente per geval moeten beoordelen of een bijdrage wenselijk is. In het algemeen geldt dat welzijnsorganisatie in grote mate afhankelijk zijn van financiering door de overheid. In deze tijden kan dat een voordeel zijn omdat deze inkomsten in principe niet worden beïnvloed als gevolg van Corona. Het financiële risico ligt hiermee lager dan bij maatschappelijke instellingen waarbij afhankelijkheid geldt van inkomstenstromen die worden beïnvloed door Corona. De afgelopen maanden is dit risico beperkt gebleken, maar met het oog op het komende herfst-winterseizoen houden we het risico vooralsnog op peil.
R72	3,2%	TOZO - uitvoering, debiteuren, rente	Covid-19 2020	€ 100.000	€ 250.000	30%	6	Het Rijk heeft als reactie op Covid-19 een Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO) in het leven geroepen die wordt uitgevoerd door de gemeente. Omdat de uitgaven aan TOZO worden vergoed door het Rijk is het gekwantificeerde risico relatief laag. De volgende risico's bestaan: Uitvoering: Voor de uitvoering van de regeling wordt gebruik gemaakt van een robot. Dit maakt snelle afhandeling mogelijk tegen lage kosten. We ontvangen grote aantallen aanvragen. En er is naast de robot ook veel handmatig op te lossen. Het risico bestaat dat de capaciteit niet snel genoeg kan worden opgeschaald. Inmiddels is meer bekend over hoe het Rijk de uitvoeringskosten vergoedt. Deze vergoeding lijkt vooralsnog voldoende voor de gemaakte uitvoeringskosten Onrechtmatige verstrekkingen: Zie voor uitwerking risico 69 Debiteurenrisico: Bij de start zijn in eerste instantie voorschotten verstrekt die vervolgens verrekend dienen te worden. Het kan zijn dat ten onrechte voorschotten zijn verleend. Enerzijds omdat de zelfstandige niet in aanmerking komt (in deze gevallen is er sprake van een debiteurenrisico (deels dubbel met onrechtmatige verstrekkingen R69)), anderzijds omdat de zelfstandige geen inkomensprobleem maar een liquiditeitsprobleem heeft. In het laatste geval wordt het voorschot omgezet in een krediet. Vooralsnog is onbekend hoe het Rijk het debiteurenrisico vergoedt. Rente: Het Rijk heeft voorschotten gedaan voor TOZO. De voorschotten van de regiogemeente zijn inmiddels overgemaakt naar Hilversum. Vooralsnog zijn de voorschotten ruim toereikend en lijkt het risico beperkt.

Nr.	Aandeel (%)	Risicogebeurtenis	Rapportage categorie	Financieel Minimum	Financieel Maximum	Kans	Score (Bruto)	Toelichting
R73	2,7%	Werkvoorzieningsschap Tomingroep - dividendopbrengst 2020 wordt niet gerealiseerd	Covid-19 2020	€ 0	€ 150.000	90%	15	Door de terugloop van activiteiten zal de omzet van Tomin dalen en daarmee de winstgevendheid. Het risico bestaat dat de deelnemende gemeenten extra bijdragen moeten doen. In hoeverre een verlies zorgt voor een extra bijdrage is o.a. afhankelijk van de hoogte van het eigen vermogen van Tomin. Vooralsnog veronderstellen we dat de liquiditeit en het eigen vermogen voldoende is om een extra bijdrage te voorkomen. Als het zich toch voordoet gaat dit pas spelen bij het vaststellen van de jaarrekening 2020 (begin 2021). Het is echter niet aannemelijk dat het begrote dividendrendement 2020 (€150.000) gerealiseerd gaat worden, deze is gekwantificeerd in dit risico. Ter compensatie heeft het Rijk in de septembercirculaire middelen ter beschikking gesteld.
R55	2,3%	BNG Bank - lagere dividenduitkering door tegenvallers als gevolg van Covid-19	Covid-19 2020	€ 0	€ 150.000	50%	9	Het risico inzake een lagere dividenduitkering door BNG Bank vanwege tegenvallers als gevolg van de Coronacrisis is tweeledig. Enerzijds zou er een risico kunnen zijn inzake de dividend uitkering over 2019 - welke in Coronacrisisjaar 2020 zou plaatsvinden - en anderzijds een risico wat betreft een lagere winst over 2020 als gevolg van de Coronacrisis. De dividenduitkering over 2020 zou in 2021 plaatsvinden. Het raakt zodoende mogelijk zowel de begroting 2020 als 2021. Wat betreft de dividenduitkering over 2019 heeft de BNG Bank op advies van de ECB besloten de uitkering niet in 2020 maar in 2021 te laten plaatsvinden. Het uitkeringsbedrag over 2019 blijft echter ongewijzigd op € 153.000. Er is daarmee geen risico op het niet ontvangen van de uitkering over 2019. De opbrengsten zullen begrotingstechnisch worden opgenomen als 'nog te ontvangen' in de jaarstukken 2020. De hoogte van het dividend dat over het jaar 2020 uitgekeerd zou kunnen worden, is echter onzekerder. Deze was ten tijde van FIA II nog niet opgenomen in dit risico. De Coronacrisis heeft vergaande gevolgen voor de financiële positie van de klanten van de BNG Bank en de BNG Bank zelf. Het is te verwachten dat de BNG Bank, net als andere banken zoals de ING, de Rabobank en de ABN AMRO, een hoger dan geraamde toevoeging zal doen aan de kredietvoorziening. Deze kredietvoorziening is ter dekking van verliezen op leningen die wellicht niet meer worden terugbetaald door de klanten van de BNG. Door deze extra toevoeging kan de winstgevendheid van de BNG Bank over 2020 onder druk komen te staan. In de programmabegroting 2021 van de gemeente Hilversum is een dividenduitkering over 2020 van € 300.000 geraamd. Op basis hiervan wordt dit risico ten opzichte van de begroting voor 2021 als volgt gekwalificeerd: 50% kans op een lagere winst van de BNG Bank dan voorzien met een maximaal nadelig gevolg van € 150.000.

Nr.	Aandeel (%)	Risicogebeurtenis	Rapportage categorie	Financieel Minimum	Financieel Maximum	Kans	Score (Bruto)	Toelichting
								Het risico inzake de dividenduitkering over 2020 was opgenomen als regulier risico R174 in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting 2021. Bij het actualiseren van het Covid-19 2020 BNG Bank risico is die classificatie echter heroverwogen. Omdat het dividend over 2020 direct beïnvloed wordt door de Coronacrisis in 2020, hoort dit risico thuis in de Covid-19 2020 classificatie. R174 vervalt zodoende als regulier risico en is nu ondergebracht in de kwantificering van dit risico (R55).
R108	1,8%	Uitvallen cruciale rollen team Functioneel Beheerders	Covid-19 2020	€ 0	€ 120.000	50%	9	Binnen het team functioneel beheerders bestaat een aantal specialistische functies die niet te vervangen zijn in het team. Op het moment dat zij zouden uitvallen, zou er op korte termijn ingehuurd moeten worden. Dergelijke specialisten zijn doorgaans duur. Vanaf FIA III is het verhoogde risico wat betreft Sociaal Domein applicatiebeheerders (R66) komen te vervallen. Zij zijn toegevoegd aan dit risico welke nu het team van functioneel beheerders als geheel beslaat. De maximale bandbreedte van dit risico is zodoende verhoogd ten opzichte van FIA II. Daarnaast is de kans verhoogd naar 50%, aangezien er functioneel beheerders van het E-HRM systeem (cruciaal systeem) ziek zijn, en er mogelijk inhuur gaat plaatsvinden.
R68	1,8%	Extra voorzieningen tijdelijk thuiswerken - Windows licentiekosten 2020	Covid-19 2020	€ 40.000	€ 80.000	50%	6	De meeste kosten voor de ICT-gerelateerde tijdelijke thuiswerk voorzieningen (extra laptops, muizen, webcams etc.) hebben zich in de beginfase van de Covid-19 situatie al voorgedaan. De kwantificering van dit risico is ongewijzigd ten opzichte van FIA II. Het heeft betrekking op mogelijke meerkosten van Windows licenties als gevolg van de Coronacrisis. De huidige Windows overeenkomst is gebaseerd op een 'device licentie structuur' waarin je betaalt voor het aantal apparaten waar de licenties op draaien. Onder normale omstandigheden is deze gunstig, omdat er minder vaste werkplekken dan werknemers zijn en het aandeel thuiswerkers klein is. In de huidige situatie waarin zoveel mogelijk werknemers thuis werken, hebben we echter te maken met veel meer apparaten (laptops, computers, tablets etc.). Er zijn daardoor meer licenties nodig. Naar verwachting zal in november 2020 duidelijk worden of Microsoft de meerkosten in rekening zal brengen of dat er sprake zal zijn van coulance.
R61	1,8%	Meer beroep op openbare orde en handhaving (o.a. horeca, sportvelden, openbare gebouwen)	Covid-19 2020	€ 50.000	€ 240.000	20%	6	Als gevolg van de Coronacrisis is het onrustiger op straat. De politie heeft in Corona-tijd tevens een terughoudendere positie ingenomen waardoor er meer naar gemeenten wordt gekeken. De situatie heeft geleid tot een grotere vraag naar extra inzet op jeugdboa's en jongerenwerken (Versa). Deze extra inzet wordt momenteel geleverd en wordt tevens nog binnen het reguliere budget opgevangen omdat er minder inzet nodig is voor 'veilig uitgaan'. De verwachting is dat deze twee budgettair tegen elkaar zullen wegvallen in de begroting 2020 waardoor er geen

Nr.	Aandeel (%)	Risicogebeurtenis	Rapportage categorie	Financieel Minimum	Financieel Maximum	Kans	Score (Bruto)	Toelichting
								financieel (rest)risico hoeft te worden opgenomen. Het is echter onduidelijk hoe de inzet-verhouding zich de komende jaren ontwikkelt en zodoende of deze balans binnen het reguliere budget blijft bestaan. Dit zal als een regulier risico in kaart worden gebracht en beoordeeld voor de periode 2021 en verder. Naast de verschoven inzet-verhouding die naar verwachting binnen de begroting 2020 kan worden opgevangen, is er een risico wat betreft eventuele Coronabesmettingen binnen het boa-team. Mocht er een Corona besmetting binnen het team gevonden worden, dan zou het hele team mogelijk tijdelijk thuis komen te zitten om verdere verspreiding binnen het boa-team in de kiem te smoren. Er zou dan voor een korte periode boa-inzet moeten worden ingehuurd. Nieuw ten opzichte van de vorige FIA zijn meerkosten met betrekking tot het verlengen van de aanstelling van de crisismanager Covid-19 na jaareinde 2020. In verzamel-RIB II is reeds een aanmelding van een verlenging van 3 maanden (Q1 2021) opgenomen - die kosten maken zodoende geen onderdeel uit van dit risico. Omdat de kans echter bestaat dat de betreffende crisismanager - afhankelijk van het verloop van de crisis - ook in Q2 2021 moet worden doorgezet, zijn die kosten (€ 40.000) ondergebracht in de kwantificering van dit risico t.t.v. FIA III. De grilligheid van de ontwikkeling van de crisis en recente toenemende Coronacijfers maken het risicogevoel moeilijk in te schatten. Op de crisismanager na - omdat die een specifiek persoon betreft in een directe adviesrol aan onze burgemeester - beslaat de kwantificering van dit risico een inschatting van mogelijke meerkosten tot en met einde jaar 2020, conform de uitgangspunten van de uitvraag ten behoeve van FIA III. Ten opzichte van FIA II is dit risico zodoende naar beneden bijgesteld.
R216	1,5%	KCC - meer inhuur nodig om uitval van medewerkers met Covid-19 symptomen op te vangen	Covid-19 2020	€ 13.500	€ 40.500	90%	10	De werkzaamheden vanuit het klantcontactcentrum kunnen op dit moment (om juridische en technische redenen) enkel vanuit het stadskantoor plaatsvinden. Dit betekent dat deze medewerkers fysiek aanwezig moeten zijn. De werkomgeving is inmiddels aangepast op de 1,5e meter maatregelen. Omdat iedereen nu echter al met milde klachten thuis moet blijven in verband met een mogelijke Coronabesmetting, voorzien we dat er in de aanloop naar de herfst/winter meer sprake zal zijn van uitval en dat er zodoende meer moet worden ingehuurd om het niveau van dienstverlening te kunnen garanderen. Met de oplopende wachttijden voor een Coronatest en -uitslag verwachten we dat medewerkers met Coronasymptomen gemiddeld een

Nr.	Aandeel (%)	Risicogebeurtenis	Rapportage categorie	Financieel Minimum	Financieel Maximum	Kans	Score (Bruto)	Toelichting
								week uit de roulatie zullen zijn voordat een testuitslag bekend zal zijn. Mocht die uitslag positief zijn, dan valt een medewerker uiteraard langer uit dan die week. Dat er meerkosten op inhuur zullen worden gemaakt als gevolg van deze omstandigheden is zeker, maar het is in dit stadium moeilijk in te schatten hoe groot de omvang van die meerkosten zal zijn. Zodoende wordt het nog niet aangemeld in verzamel-RIB II, maar als risico opgenomen met een hoog kans percentage (90%) ten behoeve van FIA III. Voor de kwantificering van dit risico is een bandbreedte aangehouden van 1 à 2 keer een week uitvallen per medewerker (vooral nog uitgaande van de periode oktober t/m december 2020) als gevolg van milde klachten en een daaropvolgende Coronatest.
R189	1,5%	Extra inhuur vanwege extra werkzaamheden in bezwaar en beroep en werkzaamheden inzake (horeca) verordeningen	Covid-19 2020	€ 24.000	€ 30.000	90%	10	Als gevolg van Covid-19 is vanaf maart jl. de werkwijze ten aanzien van bezwaar- en beroepsprocedures, en (horeca)verordeningen aanzienlijk gewijzigd. Voorheen was fysieke afstemming mogelijk, zoals o.a. bij hoorzittingen. Momenteel dient alles schriftelijk, binnen de (wettelijke) termijnen, afgehandeld te worden hetgeen een forse druk legt op de interne organisatie. Daarnaast zijn er extra werkzaamheden bij de Horeca jurist die zich voor een groot deel voordoen door het uitwerken van maatregelen voortkomend uit de noodverordening en de aanpassingen daarin (bijv. plotseling sluiten Horeca en later de vergroting van de terrassen). Dit betekent dat externe inhuur noodzakelijk is om uitval van medewerkers te voorkomen en aan de wettelijke afhandelingstermijnen te voldoen. Een deel van dit risico is al opgetreden en is zodoende aangemeld in verzamel-RIB II. Het rest risico betreft de meerkosten in de periode september t/m einde jaar 2020, waarvan nu wordt voorzien dat er een grote kans is dat ook deze kosten zullen optreden.
R199	<1,5%	Faillissement/surveillance kleine culturele instellingen (uitgaande subsidies)	Covid-19 2020	€ 20.000	€ 40.000	70%	8	Van kleine stichtingen en verenigingen komen sinds de zomer aanvragen binnen voor acute financiële steun. Zij kunnen geen aanspraak doen op het steunpakket dat door het Rijk is gevormd en hebben een te kleine buffer om de consequenties van de 1,5 meter samenleving langere tijd op te vangen. Voor de circa 80 kleine stichtingen en verenigingen die deel uitmaken van de basisstructuur verwachten wij circa € 40.000 aan kosten om een impuls te geven aan de voortzetting en bestaan van deze instellingen. De kans is gesteld op 70%. Het minimum en maximum risicobereik is ten opzichte van FIA II iets naar beneden bijgesteld. Dit risico is een afsplitsing van R88, welke gekoppeld is aan landelijke matchingsregelingen om te voorzien in vaste lasten voor het jaar 2020. Deze kleinere instellingen vallen buiten de

Nr.	Aandeel (%)	Risicogebeurtenis	Rapportage categorie	Financieel Minimum	Financieel Maximum	Kans	Score (Bruto)	Toelichting
								matchingsregelingen en wenden zich indien nodig rechtstreeks tot de gemeente. In eerste instantie zal worden gekeken naar wat er nodig zou zijn om een periode van 6 maanden te kunnen overbruggen. In februari/maart 2021 zal er een nieuwe inventarisatie plaatsvinden.
R48	<1%	Minder ontvangen huurinkomsten van o.a. cultuur, sport, welzijnsorganisaties	Covid-19 2020	€ 0	€ 57.000	50%	6	Vanwege het stilvallen van de activiteiten bij cultuur, sport en welzijnsorganisaties loopt de gemeente Hilversum het risico dat het minder huurinkomsten van deze organisaties ontvangt. Indien de gemeente met de stichting of vereniging een subsidierelatie heeft met daarin de huur verdisconteert, is er sprake van een kleiner of geen risico. Ook maakt de gemeente Hilversum gebruik van de regeling Tegemoetkoming verhuurders sportaccommodaties (TVS). Deze regeling is bedoeld voor de verhuurders van sportaccommodaties die (een deel van) de huursom in de periode van 1 maart tot 1 juni 2020 hebben kwijtgescholden aan amateursportorganisaties. De hoogte van de tegemoetkoming is afhankelijk van de kwijtgescholden huursom; bij overschrijding van het beschikbare bedrag wordt er naar rato verstrekt. De deelname aan de regeling en het feit dat de inkomsten van verenigingen door de versoepeling van de Covid maatregelen zijn toegenomen, zorgt mede voor een afname voor het risico.
R41	<1%	Verminderde inzet personeel	Covid-19 2020	€ 0	€ 250.000	10%	3	Dit risico betreft de mogelijke extra kosten voor inhuur als gevolg van uitval vanwege (de regels omtrent) het Coronavirus. Door de oplopende wachttijden voor een Coronatest en uitslag kunnen medewerkers al met lichte verkoudheidsklachten meerdere dagen niet op kantoor inzetbaar zijn. Omdat verreweg de meeste medewerkers echter vanuit huis hun werkzaamheden kunnen verrichten, is dat effect op de gehele organisatie niet groot. Bovendien zijn er geen alarmerende ziekteverzuim signalen. Sinds de thuiswerk situatie startte, zijn er zelfs nauwelijks meer ziekmeldingen binnengekomen. De medewerkerstevredenheid wordt onder andere door middel van enquêtes gemonitord. De verwachting is dat als de medewerkerstevredenheid zou dalen, er een stijging in het ziekteverzuim zou kunnen volgen. Er is zodoende veel aandacht voor het betrokken houden van de medewerkers, juist nu de meeste zich op afstand bevinden. Nieuw ten opzichte van FIA II is echter de verlengde thuiswerksituatie. Er was hoop dat er na 1 september misschien meer mogelijk zou zijn wat betreft geleidelijk aan gedeeltelijk weer op kantoor werken. Een lichtpunt op de horizon, een mogelijke datum waarnaar kan worden toegeleefd, is nu echter niet meer aanwezig. Tevens is er nog geen eerdere ervaring opgedaan met deze thuiswerksituatie in de donkere herfst-wintermaanden. Het is nog onduidelijk wat de

Nr.	Aandeel (%)	Risicogebeurtenis	Rapportage categorie	Financieel Minimum	Financieel Maximum	Kans	Score (Bruto)	Toelichting
								gevolgen zijn van deze - voorlopig voor onbepaalde tijd - verlengde thuiswerksituatie en de druk die daarbij onder andere op de werk-privé balans kan worden gelegd. Dit alles overwegende is de ondergrens van de kwantificering naar beneden bijgesteld ten opzichte van FIA II. Kans en bovengrens zijn gelijk gebleven, maar met 10% kans wordt dit risico nog steeds als laag ingeschat. Op sommige functies en/of teams heeft uitval een specifiek direct, en mogelijk groot, financieel gevolg ten opzichte van het organisatie overkoepelende beeld. Voor dergelijke teams zijn afzonderlijke verzuim/uitval risico's opgenomen (zie: R61, R87, R108, R216) en maken om die reden geen onderdeel meer uit van de kwantificering van dit organisatie overkoepelende verzuimrisico.
R87	<1%	Extra inhuur om aan de afhandelingstermijnen te kunnen voldoen en schadevergoedingen m.b.t. overschrijding beroepstermijn; en piekbelasting a.g.v. (tijdelijke) stop op zittingen bezwaar en beroep	Covid-19 2020	€ 0	€ 35.000	70%	8	De huidige, verlengde, thuiswerksituatie heeft toch geleid tot productieverlies. Onder andere het benodigde afstemmingsproces wordt door deze werksituatie bemoeilijkt. De planning van de afhandeling van bezwaarschriften en herwaardering zal onder de huidige omstandigheden niet gehaald kunnen worden. Als de planning voor de herwaardering niet wordt gehaald, heeft dat gevolgen voor het tijdig kunnen opleggen van de OZB aanslagen. Door nu op te schalen in de capaciteit zouden we dit scenario voor kunnen blijven. In verzamel-RIB II zijn zodoende de inhuurkosten van 1 extra FTE aangemeld à € 35.000 voor de periode oktober t/m december 2020. Dit risico is daarmee ten dele opgetreden (werkelijkheid geworden) ten opzichte van FIA II. De inschatting dat de tijdelijke stop op zittingen bezwaar en beroep eerder dit jaar tot een piekbelasting zou leiden is echter niet opgetreden. Naast deze aanmelding blijft het rest-risico bestaan dat zou kunnen blijken dat er nog aanvullende extra inzet nodig is om de zaken tijdig af te ronden. De vrees is dat de verlengde thuiswerksituatie richting het griepseizoen het productieverlies en de afstemmingsmoeilijkheden zou kunnen verergeren. Om de planning te kunnen halen, zou er tijdelijk aanvullende extra inzet nodig kunnen zijn. Deze extra inzet zou verschillende vormen aan kunnen nemen (dan wel in de vorm van overuren van de huidige bezetting, dan wel door een verdere tijdelijke (en gedeeltelijke) FTE uitbreiding), maar zou hoe dan ook meerkosten tot gevolg hebben. Voor de kwantificering van dit risico gaan we uit van mogelijk maximaal € 35.000 aanvullende meerkosten voor de periode tot en met einde jaar 2020 met een hoge kans van optreden (70%).

Nr.	Aandeel (%)	Risicogebeurtenis	Rapportage categorie	Financieel Minimum	Financieel Maximum	Kans	Score (Bruto)	Toelichting
R82	<0,5%	Cybercrime, meer ruimte voor ondermijnende criminaliteit	Covid-19 2020	€ 10.000	€ 100.000	10%	2	Het succesvol weren van cyberaanvallen is afhankelijk van twee elementen: mens en machine. De mens moet alert zijn op emails, linkjes, verzoeken en dergelijke die verdacht zijn. Sinds thuiswerken sinds maart 2020 de norm is geworden, is er minder goed zicht op wie wat binnen krijgt en of men goed blijft filteren en zodoende voorkomt dat er een mogelijke aanval voet aan de grond krijgt. De inrichting vanuit de machine kant is erop gericht om een eventuele aanval direct te isoleren om de omvang en schade ervan tot een minimum te beperken. Omdat de technische inrichting met veel aandacht strak is ingericht, is de inschatting dat de kans op een dergelijke aanval klein is. De kans is echter wel altijd aanwezig, omdat ook cybercriminaliteit zich continue door ontwikkelt. Ten opzichte van FIA II is het risico en kwantificering ongewijzigd. Omdat het echter onlosmakelijk is verbonden met onze digitale wereld, is het een risico van alle tijden. Dit Covid-19 2020 risico zal in 2021 worden opgenomen in een nieuw regulier risico "Datalekken en informatieveiligheid" in BG 2022.
R79	<0,5%	Sociale opvangorganisaties kunnen werk niet aan (daklozen, etc.)	Covid-19 2020	€ 0	€ 100.000	10%	2	De uitvoering van opvang wordt gedaan door de regio Gooi en Vechtstreek. De extra kosten voor de opvang zullen naar verwachting gecompenseerd worden door het Rijk of, indien dit onverhoopt niet gebeurt, ten laste worden gebracht van de reserve Bescherming en Opvang (reserve van de regio G&V). Vooralsnog wordt het risico voor de gemeente laag ingeschat. Dit risico heeft raakvlakken met risico 58. Notitie t.b.v. FIA III – het maximum stond eerder foutief vermeld als € 10.000 als gevolg van een typfout, is nu gecorrigeerd naar € 100.000. Inhoudelijk is het maximum risicobereik niet toegenomen.
R188	<0,5%	Faillissement/ surseance/ financiële tegenvallers bij contractpartijen (leveranciers, afnemers) (fysiek domein)	Covid-19 2020	€ 0	€ 60.000	10%	2	Het betreft het risico dat contractpartijen door de Covid-19 crisis in moeilijkheden en daarmee in surseance of faillissement raken waardoor de gemeente Hilversum een financieel risico loopt. Het risico hierop wordt echter klein ingeschat aangezien voor contractpartijen welke het Fysiek domein betreffen. Deze contractpartijen worden veelal in termijnen (vooruit)betaald. Bovendien zijn er nog geen signalen dat partijen in financieel zwaar weer zouden zitten. Omdat dit Covid-19 2020 risico enkel betrekking heeft op kalenderjaar 2020 en we nu ten tijde van FIA III dichterbij het jaareinde zijn dan ten tijde van FIA II is het maximumbereik van dit risico naar beneden bijgesteld.
R192	<0,5%	Uitval ICT-systemen gemeentebreed	Covid-19 2020	€ 0	€ 500.000	1%	3	Het thuiswerken heeft tot gevolg dat het gemeentenetwerk zwaar wordt belast. In maart 2020 is in overleg met de toeleverancier de beschikbare capaciteit in zeer korte tijd succesvol verdubbeld.

Nr.	Aandeel (%)	Risicogebeurtenis	Rapportage categorie	Financieel Minimum	Financieel Maximum	Kans	Score (Bruto)	Toelichting
								De huidige capaciteit is echter nog niet volledig opgewassen tegen het beslag dat het thuiswerken op het netwerk legt. Het is daardoor mogelijk dat ICT-systemen gemeentebreed uitvallen, wat enerzijds leidt tot productiviteitsverlies van de medewerkers en anderzijds tot externe imagoschade. Ook de burgers en ondernemers kunnen hier namelijk door geraakt. In een uiterst scenario zou de hele bedrijfsvoering ontwricht kunnen worden. Eind 2019, voor Corona zich aandiende, was al een start gemaakt met de voorbereidingen op het sterk uitbreiden van de beschikbare capaciteit van het netwerk en datalijnen. De verwachting is dat, afhankelijk van de toeleverancier, deze uitbreiding dit najaar in gebruik kan worden genomen. Dit zal de druk op het netwerk sterk verlagen. Het (gemeentebreed) uitvallen van ICT-systemen kan echter ook andere oorzaken hebben en is tevens (ook zonder Covid-19) een permanent aanwezig risico. Vanaf 2021 zal dit risico zodoende worden omgezet in een regulier risico. De kwantificering van dit risico is gebaseerd op een productieverlies berekening: werk dat verloren gaat en opnieuw moet worden gedaan en/of een tijdsspanne waarin er geen werk verzet kan worden. Het betreft niet direct out-of-pocket meerkosten.
R193	<0,5%	IT-ondersteuning door groei bijstand en schuldhelpverlening in 2e half jaar 2020	Covid-19 2020	€ 0	€ 10.000	30%	2	De gevolgen van dit risico hadden hoofdzakelijk betrekking op het uitvoeren van de TOZO regeling. De TOZO is per maart 2020 door het Rijk ingevoerd als direct gevolg van de Coronacrisis. Alle TOZO gerelateerde (uitvoerings)kosten en compensatie-inkomsten, zullen buiten de Covid-19 reserve om bij elkaar worden gezet. Eerste inschattingen wijzen uit dat de TOZO compensatie vanuit het Rijk kostendekkend zal zijn voor onze uitvoeringskosten. Er worden zodoende geen risico's op meerkosten wat betreft TOZO uitvoering meer voorzien en/of opgenomen als risico. De kwantificering van dit risico is zodoende aanzienlijk gezakt in maximale omvang ten opzichte van FIA II. Het huidige rest risico bestaat uit het mogelijk moeten versneld upgraden van hardware en/of database gerelateerde zaken als gevolg van de sterke toename in bijstands- en schuldhelpverlening aanvragen. De huidige systemen zijn toereikend voor het huidige niveau aanvragen, maar zullen een sterke stijging technisch niet goed aankunnen. Er dergelijke stijging in die aanvragen wordt wel voorspeld in het kader van de economische gevolgen van de Coronacrisis, maar op dit moment is nog niet duidelijk of die nog in 2020 of later in zal zetten.

Nr.	Aandeel (%)	Risicogebeurtenis	Rapportage categorie	Financieel Minimum	Financieel Maximum	Kans	Score (Bruto)	Toelichting
R221	0%	Rijkscompensatie - nog te ontvangen compensatiegelden (na septembercirculaire 2020)	Covid-19 2020	€ -550.000	€ -300.000	90%	0	Dit risico betreft een positief risico: de kans op extra compensatiegelden die op moment van schrijven nog onzeker zijn. Om een zo gebalanceerd mogelijk beeld van de (rest)risico's en de benodigde weerstandscapaciteit van de Covid-19 reserve te kunnen schetsen, hebben we dit nieuwe positieve risico opgenomen vanaf FIA III. Naast de reeds ontvangen Rijkscompensatiegelden in de septembercirculaire wordt er nog aanvullende Rijkscompensatie verwacht. Op dit moment worden de volgende onderwerpen nog besproken: - aanvullende compensatie van inkomstenderving (in de septembercirculaire is bijvoorbeeld voor Precario en parkeergelden een compensatie opgenomen voor de periode maart t/m juni, de periode erna valt onder deze aanvullende compensatie. Op basis van het door het Rijk hiervoor beschikbaar gestelde landelijke budget zal de compensatie voor de periode na juni verhoudingsgewijs echter veel lager uitvallen dan over de periode maart t/m juni). - afrekening van de meerkosten en de kosten van de inhaalzorg voor Jeugd en WMO (landelijk onderzoek loopt) - compensatie voor de mogelijk nog niet gedekte uitgaven voor sport (landelijk onderzoek loopt) Alleen wat betreft het eerste punt, de aanvullende compensatie van inkomstenderving, is bekend hoeveel er landelijk voor is gereserveerd: € 100 miljoen. Zodra meer bekend is over de financiële impact van de inkomstenderving op gemeentelijk niveau zal de uitkering verder worden uitgewerkt en zullen de middelen aan het gemeentefonds worden toegevoegd. Dit zal naar verwachting in de decembercirculaire 2020 bekend gemaakt worden. Normaal gesproken is het aandeel van Hilversum ongeveer 0,49% van het totaal van de algemene uitkering. Grof berekend zou het dan voor Hilversum gaan om een bedrag van circa € 490.000. De verdeelsleutel voor deze compensatie is echter nog onbekend. Dit zou kunnen betekenen dat de uitkering zowel hoger als lager uit zou kunnen vallen. Over de hoogte van de compensatie van de andere onderwerpen, kan nu enkel gespeculeerd worden. Om ons niet rijk te rekenen, zijn we daar zo behouden mogelijk in. Over het geheel schatten we in dat dit positieve risico (te ontvangen extra compensatiegelden) een kans van optreden heeft van 90% met een bereik van tussen de € 300.000 en € 550.000. Als gevolg van de opslaaing van het Coronavirus zijn eind september verscherpte landelijke maatregelen aangekondigd. In de kwantificering van dit risico is nog geen rekening gehouden met

Nr.	Aandeel (%)	Risicogebeurtenis	Rapportage categorie	Financieel Minimum	Financieel Maximum	Kans	Score (Bruto)	Toelichting
								een mogelijk aanvullend Rijkscompensatiepakket als gevolg van economie-belemmerende maatregelen. Op moment van schrijven is er nog geen duidelijkheid over de totale omvang van de maatregelen, de economie-belemmering noch over de hoogte van een eventueel aanvullend Rijkscompensatiepakket. Ten tijde van FIA III kan daar zodoende nog niet op vooruit worden gelopen.
R85	0%	Aanpassen werkplekken i.v.m. 1,5 meter afstand en faciliteiten tijdelijk thuiswerken	Covid-19 2020	€ 0	€ 0	0%		Het rest-risico aanvullend op de aanmelding in RIB 2020-42 is vervallen. De verwachting is dat de uitvoering van de werkzaamheden om werkplekken aan te passen naar de 1,5e meter maatschappij en het faciliteren van tijdelijk thuiswerken binnen de begroting kan worden gedaan. Met het oog op het besluit om ook na 1 september 2020 het thuiswerk-uitgangspunt te verlengen, heeft het uitgangspunt van tijdelijk thuiswerken een langere termijn karakter gekregen. Naar verwachting zullen die gevolgen vooralsnog binnen de begroting kunnen worden opgevangen.
R157	0%	Digitale informatieveiligheid	Covid-19 2020	€ 0	€ 0	0%		In het snelle omschakelen naar het thuiswerken werden mogelijke risico's met betrekking tot digitale informatieveiligheid extra actueel. Er zijn de afgelopen maanden verschillende maatregelen getroffen om het thuiswerken met behulp van VMware zo goed mogelijk te beveiligen. Een van de maatregelen die nog staat opgelijnd, is het uitfasen van de SMS authenticatie. Deze vorm van authenticatie is makkelijk leesbaar en zodoende eenvoudig te kraken. Er wordt onderzocht of er zal worden overgegaan op authenticatie via een app. Het bestaande risico met SMS authenticatie is beperkt dus in uiterste geval aanwezig Het risico op hacking & malware blijft ook zonder direct verband met de Coronacrisis bestaan. Ook het risico is dat interne stukken naar buiten lekken, wat imago- en financiële schade tot gevolg kan hebben is van alle tijden. Deze zullen als los regulier risico "Datalekken en informatieveiligheid" worden gedefinieerd.
R67	0%	Inkomende subsidies - niet voldoen aan subsidie-eisen of verantwoorden van ontvangen subsidies als gevolg van Coronacrisis 2020	Covid-19 2020	€ 0	€ 0	0%		Het betreft het risico op het niet voldoen aan de subsidie-eisen of het verantwoorden van inkomende subsidies als gevolg van de Coronacrisis in 2020. In het geval dat een project stil komt te vallen waarvoor reeds subsidie is ontvangen of in de toekomst wordt ontvangen, zou de gemeente mogelijk niet kunnen voldoen aan de subsidie-eisen of verantwoording ervan. Hierdoor zou onrechtmatigheid optreden waardoor subsidie(s) moet(en) worden terugbetaald. Omdat een veelvoud aan onderdelen binnen de gemeente te maken heeft met inkomende subsidies, is het risico organisatie-overkoepelend ingeschat.

Nr.	Aandeel (%)	Risicogebeurtenis	Rapportage categorie	Financieel Minimum	Financieel Maximum	Kans	Score (Bruto)	Toelichting
								Na beoordeling van de inkomende subsidies voor 2020 wordt ingeschat dat er geen risico is met betrekking tot het als gevolg van de Coronacrisis niet kunnen voldoen aan de subsidie-eisen. Doorgaans betreffen de subsidies meerjarige projecten waar de Coronacrisis in 2020 geen (onoverkomelijke) gevolgen voor heeft. Voor één subsidie zal uitstel worden aangevraagd. De ervaring met dat type subsidies leert dat een dergelijk verzoek doorgaans ook wordt toegekend en er zodoende ook in deze geen risico is. Dit risico zal blijvend worden gemonitord en opgenomen in financiële impactanalyses Covid-19 2020.
R226	0%	Vertraging in de uitvoering van projecten (openbare ruimte) als gevolg van Corona marktwerking	Covid-19 2020	€ 0	€ 0	0%		Er worden ten opzichte van andere jaren als gevolg van de Coronacrisis momenteel andersoortige markteffecten opgemerkt op uitvoeringsprojecten in de openbare ruimte. Bepaalde bouwmaterialen zijn bijvoorbeeld plotseling schaars (waaronder straatstenen), waardoor de projecten mogelijk niet tijdig volgens planning van start kunnen gaan of afgerond kunnen worden. Als projecten door zouden schuiven naar een volgende jaarschijf, zou daardoor de jaarverplichting niet gehaald kunnen worden. Op het moment dat een project verschuift, heeft dat een domino-effect op de gehele planning. Een los project kan niet eenvoudig later worden 'ingehaald' bovenop de lopende planning, onder andere omdat er in het geval van openbare ruimte werkzaamheden vaak straatafsluitingen aan te pas komen. Ten tijde van FIA III is nog niet inzichtelijk of er concreet sprake is van aanzienlijke vertraging in de uitvoering van deze projecten, noch hoe groot de financiële schade ten opzichte van de projectplanning zou zijn. Dit risico gaat nu zodoende zonder kwantificering mee in FIA III en zal blijvend gemonitord worden.
R44	0%	Wegvallen vitale activiteiten omgeving automatisering door uitvallen toeleveranciers	Covid-19 2020	€ 0	€ 0	0%		Als gevolg van Coronacrisis lijken IT-bedrijven het over het algemeen erg goed te doen. Er zijn ook geen signalen vanuit onze toeleveranciers die erop zouden kunnen wijzen dat ze hun diensten niet meer kunnen uitvoeren of in zwaar weer zitten. De IT-uitdagingen in het snelle omschakelen naar de nieuwe thuiswerksituatie heeft een aantrekkende werking op deze industrie. We voorzien zodoende geen risico meer wat betreft het uitvallen van diensten van toeleveranciers en daaropvolgende mogelijke gevolgschade voor de gemeente. Dit Covid-19 2020 risico is zodoende komen te vervallen. Het blijft echter wel mogelijk dat een toeleverancier zonder directe Covid-19 aanleiding uitvalt. Ontwikkelingen in de IT-industrie kenmerken zich door hoog tempo en een snel-veranderend landschap. Dit risico zal zodoende worden omgezet naar een 'regulier' risico om de ontwikkelingen in gezamenlijkheid goed te kunnen monitoren.

Nr.	Aandeel (%)	Risicogebeurtenis	Rapportage categorie	Financieel Minimum	Financieel Maximum	Kans	Score (Bruto)	Toelichting
R56	0%	Minder inkomsten precario	Covid-19 2020	€ 0	€ 0	0%		Met de 1 juli 2020 aangenomen "1e wijziging verordening precariobelasting 2020" is reeds € 181.000 aan gederfde inkomsten precariobelasting ten laste gebracht van de Covid-19 reserve. Deze is gebaseerd op de vaste precario inkomsten van 2019. In verzamel-RIB II is een aanvullende aanmelding gedaan. In de begroting hadden we rekening gehouden met een uit te voeren controle bij de precariobelasting die doorgaans tot hogere opbrengsten leidt. Vanwege de Coronacrisis heeft deze controle dit jaar echter niet plaats kunnen vinden, waardoor de geraamde opbrengsten uitblijven. Deze is gecombineerd met de gederfde inkomsten evenementen precario (zie ook R109) zodoende aangemeld in verzamel-RIB II. Er is nu geen sprake meer van een restrisico wat betreft gederfde inkomsten precariobelasting.
R57	0%	Minder inkomsten parkeerbelasting	Covid-19 2020	€ 0	€ 0	0%		Op basis van de beschikbare gerealiseerde parkeerinkomsten wordt verwacht dat de jaaropbrengsten parkeren over 2020 ongeveer 22,5% lager zullen uitvallen dan in 2019. In de RIB 2020-42 was al een bedrag van € 1,287 miljoen opgenomen voor gederfde inkomsten. Deze aanmelding komt overeen met de genoemde 22,5% minderopbrengsten over dit jaar. De gederfde inkomsten hebben hoofdzakelijk betrekking op kort parkeren op straat en in parkeergarage Gooische Brink. Er is geen terugloop in opbrengsten uit parkeervergunningen. Er wordt geen aanvullend restrisico meer voorzien voor 2020. Het restrisico zoals opgenomen in FIA II is daarmee komen te vervallen.
R62	0%	Extra kosten Arbodienst en bedrijfsmaatschappelijk werk door hoger ziekteverzuim	Covid-19 2020	€ 0	€ 0	0%		Bij toenemend en/of langdurig ziekteverzuim stijgen de Arbodienstverlening kosten omdat er meer begeleiding nodig is. In de Covid-19 periode zou er een toename van ziekteverzuim meldingen kunnen zijn. In FIA II werd dit risico al naar beneden bijgesteld op basis van de lage verzuimcijfers over de periode maart tot en met juni. Omdat die cijfers nog steeds erg laag zijn, voorzien we geen mogelijke meerkosten als gevolg van toegenomen Arbodienstverlening meer. Dit risico is zodoende komen te vervallen. Dat de Covid-19 situatie verschillende re-integratietrajecten kan bemoeilijken, waardoor langdurig verzuim langer aan kan houden dan onder normale omstandigheden het geval zou zijn, blijft een aandachtspunt. Dit is een van de uitdagingen waar we als onderdeel van het nieuwe normaal voor staan.
R66	0%	Uitval ICT door grote afhankelijkheid van cruciale Applicatiebeheerders (sociaal domein)	Covid-19 2020	€ 0	€ 0	0%		Dit risico is voor FIA III komen te vervallen. Er is niet langer sprake van een verhoogde druk op sociaal domein gerelateerde applicatiebeheerders ten opzichte van andere functioneel beheerders. De druk is nog steeds erg hoog, maar het aantal overuren bevindt zich weer op 'normaal' niveau. In deze omstandigheden is er geen verhoogd risico met betrekking tot sociaal

Nr.	Aandeel (%)	Risicogebeurtenis	Rapportage categorie	Financieel Minimum	Financieel Maximum	Kans	Score (Bruto)	Toelichting
								domein applicatiebeheerders ten opzichte van het volledige team functioneel applicatiebeheerders. De sociaal domein applicatiebeheerders zijn nu zodoende opgenomen in R108, welke het team functioneel beheerders beslaat. Extra inhuurkosten als gevolg van TOZO werkzaamheden zijn geen onderdeel van de Covid-19 reserve en zodoende niet opgenomen in dit risico. TOZO gerelateerde baten en lasten worden apart van de Covid-19 reserve bij elkaar gezet op basis van de prognose dat de TOZO compensatie vanuit het Rijk kostendekkend is.
R75	0%	De kans bestaat dat het accres van de algemene uitkering als gevolg van het Coronavirus daalt	Covid-19 2020	€ 0	€ 0	0%		Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de Rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de trap op trap af-methode wordt het accres genoemd. Dit accres is bevroren voor de jaren 2020 en 2021. Het risico is zodoende op dit moment niet aanwezig, maar zal blijvend worden gemonitord en opgenomen in financiële impactanalyses Covid-19 2020.
R81	0%	Financieringsrisico's door noodzakelijke extra financiering tezamen met oplopende rente	Covid-19 2020	€ 0	€ 0	0%		Door de extra bijstands- en TOZO-uitkeringen kan het zijn dat de gemeente dient voor te financieren. Doordat de bevoorschotting van het Rijk echter vooruitloopt op de daadwerkelijke uitgaven, heeft de gemeente een liquiditeitsoverschot in plaats van een tekort. Het is daarom niet nodig om extra middelen via leningen aan te trekken. Op grond hiervan is dit risico vooralsnog niet aanwezig. Het zal blijvend worden gemonitord en opgenomen in financiële impactanalyses Covid-19 2020.
R90	0%	Afname opbrengsten buitenreclame	Covid-19 2020	€ 0	€ 0	0%		Na de afgekondigde lockdown op 15 maart is de omzet van onze concessiehouders voor het reclame maken in de buitenruimte, in geval van onze gemeente op lichtmasten, A0-borden en abri's tussen de 60 en 80% verminderd. Na verzoeken tot reductie van de afdrachten zijn met alle huidige reclameconcessiehouders gesprekken gevoerd over afdracht reducties voor 2020. Op basis van die gesprekken zijn inmiddels concrete afspraken gemaakt die hebben geleid tot een aanmelding in verzamel-RIB II (welke lager is uitgevallen dan de kwantificering ten tijde van FIA II). Er is geen restrisico ten opzichte van die aanmelding. Dit risico is daarmee komen te vervallen.
R109	0%	Minder inkomsten leges evenementen (incl. evenementen precario)	Covid-19 2020	€ 0	€ 0	0%		Ook na de versoepelde Rijksvoorschriften van 1 september is het erg moeilijk gebleken evenementen te organiseren die passen binnen de 1,5e meter samenleving. Er komen veel aanvragen binnen, maar zelfs kansrijke initiatieven halen het door wisselende omstandigheden vaak toch niet. Hoewel we er nog niet vanuit gaan dat we in een tweede landelijke lockdown scenario terechtkomen, zullen er met de opleving van het Coronavirus in onze regio wel regionaal

Nr.	Aandeel (%)	Risicogebeurtenis	Rapportage categorie	Financieel Minimum	Financieel Maximum	Kans	Score (Bruto)	Toelichting
								beperkende maatregelen opgelegd worden. Die zullen de mogelijkheden omtrent evenementen enkel verder inperken. De verwachting is dat de evenementen leges opbrengsten (en bijbehorende evenementen precario) voor dit jaar volledig uitblijven. Zodoende is de totale omvang van dit risico (€ 40.000) opgetreden en aangemeld in verzamel-RIB II. Omdat er daarmee geen restrisico meer is ten opzichte van de begroting, is dit risico komen te vervallen. Een aantal kleinschalige evenementen heeft tot nu toe succesvol plaatsgevonden, maar de leges evenementen opbrengsten die hier tegenover staan zijn verwaarloosbaar klein.
R207	0%	Gederfde inkomsten leges paspoorten, NID, Rijbewijzen etc.	Covid-19 2020	€ 0	€ 0	0%		Dit risico was voorheen onderdeel van R109 - voor de overzichtelijkheid is deze daarvan losgehaald en nu als individueel risico opgenomen. In RIB 2020-42 zijn de gederfde leges voor paspoorten, NID-kaarten en rijbewijzen opgenomen voor € 169.000. Sinds die aanmelding is er echter een inhaalslag geweest met betrekking tot hoofdzakelijk paspoorten en rijbewijzen waardoor de verwachte gederfde inkomsten voor 2020 zijn teruggelopen. In verzamel-RIB II zal een correctie worden aangemeld waarmee de totaal gederfde inkomsten in deze uit zullen komen op € 82.000 voor 2020. Mogelijk blijkt in de laatste maanden richting einde jaar 2020 dat de gederfde inkomsten nog verder teruglopen, maar dat is nu nog moeilijk in te schatten. Omdat er niet wordt verwacht dat de gederfde inkomsten toch nog zullen oplopen, is er geen restrisico opgenomen.